

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre... 3.—	Negyedévre... 3.60
Félévre... 6.—	Félévre... 7.—
Egész évre... 12.—	Egész évre... 14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Főszerkesztő:

Dr. GYÖRFFY GYULA.

Felelős szerkesztő:

BENEDEK ELEK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apróhirdetések ára: egy sor 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A székely Carrara.

Budapest, február 24.

A Székelyföld gazdasági fellendülésének legtermészetesebb kútforrásai: természeti kincsei és ritkaságai. Másutt ezek hatalmas nemzetgazdasági tényezők, melyeket csengő pénzre vált fel az élelmesség.

Svájc a szó szoros értelmében természeti ritkaságaiból él. Talán erre céltzott egy francia turista, amikor a következőket mondotta: Svájc két részből áll, természeti ritkaságokból és szállókból; ez utóbbiak azonban lassankint elborítják a természeti ritkaságokat. A mi természeti ritkaságaink, melyek elsörendű természeti ritkaságok s melyeket a Székelyföld gazdasági életének tényezőjévé, meggazdagodásának jutalmazó forrásaivá lehetne tenni: parlagon hevernek.

A Székelyföldnek kiaknázásra váró természeti ritkaságai:

A horszéli források, megmérhetetlen mennyiségben előtörő, hatalmas vízmedencéket csordulásig megtöltő, szénsavval teltelt, pezsgő, lobogó, szikrázó, kristálytisza vizükkel.

Az életet és halált lehelő torjai Búdösbárlang.

A kovásznai «Pokolsár»-nak tombolva felfakadó, kavargó, örvénylő, zúgó vize. Parajdnak sószikla-csoportokkal, helyenkint sóvirágokkal diszitett ragyogó sóhegye. Szovátának a felső rétegekben langyos, 1-3 méter mélységben forró (63-5 fok C), alább ismét langyos sótavai.

A málnási ártézi-furásból a széndioxid-gáz nyomása alatt időszakonként 16-30 méter magasságig felszökellő savanyúvíz.

Szárhegynek: a «székely Carrara»-nak magasan kiemelkedő sziklákat képező hófehér márványa. Alljunk meg ennél.

A legrégebbi kőzetek a Székelyföldön az ugynevezett kristályos palák, melyek nagyrészt a még forró östengerből ülepedtek le. E kristályos öspalák képezik Erdély földjének fundamentumát; határhegységeinknek óriási gyűrűje nagyjából azokból van felépítve. Ezekből állanak a gergyói és csikmezei havasok is.

A kristályos palák közé települve helyenkint, szép világos színű, szemecskés mészkövek is fordulnak elő. A fehérek között legkiválóbb a *szárhegyi márvány*, a falu felett emelkedő Szármány-hegy anyaga.

Mint az a hótömeg, mit a tavasz meghagyott a szomszéd havas szikla-mélyedése között, úgy csillamlanak felénk itt

a földből előtörő márványhegy hófehér sziklái.

A kő már ki van próbálva: művész vésője próbálta ki ezt a carraraival vetekedő pompás szobor-anyagot.

Ezt a márványt Izsó Miklós — korán elhunyt hírneves szobrászunk — teremő vésője avatta fel szoborművek elsörendű anyagává akkor, amikor ebből «Juhász»-át megalkotá.

A szárhegyi márvány kitünő tulajdonságait a hír szárnyára vette s bejárta vele az országot. A világszerte ismeretes Saxlehner-cég meggyőződve a márvány jó tulajdonságairól, a telep kimeríthetetlen voltáról, kísérletképpen néhány évre haszonbérbe vette a szárhegyi márványtelepet.

Megkezdődött a telepen a munka, amely mindjárt kezdetben 50-60 munkáskezet foglalkoztatott. Öröm volt látni, milyen gyönyörű tömzsök kerültek ki a fejtésből; crozetlenek, hófehérek, egyenletesen apró szemecskéjűek. Ezekből a tömzsökből a helyszínén pompás oszlopokat, síremléket, lépcsőket készítettek. Műtermekbe is került belőlük, ahol a művész keze remek szobrokat formált azokból. A szobrok a Saxlehner-család birtokában vannak.

Akik látták munkában ezt a telepet,

Vasuton.

— A *Magyarság* eredeti tárcája. —

Irtá: K. Simó Ferenc.

Az egész éjlet vasuton töltöttük, ami pedig hosszú idő ilyenkor ködös télen. Öt óra után, este felé, már csak a sötét, fekete éjjel bámult be a kocsis ablakán s a szakaszokban sorra kigyuladtak az apró villamos lámpák.

Minden emberen meglátszott a tudat, hogy el van készülve rá s az éjjelt virrasztva fogja tölteni, mert annyian voltunk, hogy alvásról szó sem lehetett.

Ha kellemes időben, rövid utat tevő utasok találkoznak, az ismerkedés könnyen megy. Nem is ismerkedés az, az a magát jól érező lélek akaratlan megnyilvánulása. Talán úgy sem találkozik az ember ebben az életben, hát e pillanatban miért ne cserélné pár vidám szót, ön-elégülten fujva ki szivarod lüstiét a tárt ablakon. Odakint mosolyog az ég, virágos a mező, lelked megtelik jóleső érzéssel s vidáman fordulsz az ismeretlen polgártárs felé:

— Uraságod szintén Besztercebányára utazik?

Mire az ismeretlen ur hasonló jó kedélyben adja meg a választ:

— Nem, uram, én Ökörítőra megyek!

De más a helyzet ilyenkor télen. Rövid utra senki nem megy. Hiszen nem rándul ki valaki ködbe, hóba? Meg azután csak az utazik, akinek olyan sürgős dolga van, hogy az hajtja őt.

Igy történik meg, mint most is megtörtént, hogy valamennyien rosszkedvűleg, szinte hara-

gosan néztünk egymásra s nem volt senki közöttünk, ki ne így gondolkozott volna:

— Azt szeretném tudni, hogy miért kell ezeknek éppen ma utazni?

Dühösen nézegettük a szűk helyet, mely egyáltalán nem biztatott azzal, hogy annyi embernek nyujtsion kellemes fekvőhelyet.

A hatalmas gép pedig minderről egyáltalán nem vett tudomást, hanem robogott velünk tovább a néma éjszakába, sítteregve, bömbölve, néha a levegőt áthatva éles füttyével, mely ugy hallatszott, mintha egy üldözőtt szörnyeteg jagatna zehetetlen kinyában.

Lassankint a félig ismerősök között is megindult a beszélgetés s ha a mi szakaszunkban elhallgattak, a szomszédból átszűrődött az ott levők beszéde.

Odaát valami magasabb vasuti hivatalnok beszélgetett barátjával s gondolva, hogy beszédjüket senki sem hallja, régi dolgokat elevenített fel:

«Sokszor utaztam éjjel is, viharban is de olyan félelmet vonaton még nem állottam ki, mint egyszer fényes nappal, ünnepiesen feldisiztett kocsiban a kegyelmes ur mellett. Már nagyon régen történt ez.

A kegyelmes ur nálunk a nagyobb állomásokat sorra látogatta. Minket is meglátogatott. Persze nagy pompával fogadtuk, de a kegyelmes urnak semmi sem tetszett, rettenetes ideges volt.

Egyszerre minden további szó nélkül kiadta az állomáson a parancsot, hogy külön vonaton indul a szomszédos állomásra, mely jó magasan feküdt felettünk. A főnök tiszteletteljesen tudomásul vette a parancsot, de kijelentette,

hogy várjon a kegyelmes ur, mert onnét elindult a vonat s ezt be kell várni — odáig nincs kitérő.

— Indulunk! — harsogta vissza a kegyelmes ur s lábával dühösen toppantott.

Nem volt mit tenni, elindultunk, bár tudtuk, hogy a bizonyos veszély elé megyünk, mert a lefelé robogó vonatot lehetetlen megfékezni.

Alig haladtunk pár kilométert, már lehetett látni a velünk szembe jövő, lefelé rohanó vonatot. Viamennyünkben elhült a vér, mozdulni sem mertünk. Egyedül a mozdonyvezető állott a helyzet magaslatán.

Ellengőzt adott, s a következő pillanatban mi is szágulda rohantunk vissza.

Észvesztő hajsza támadt a két vonat között, de sikerült lejutnunk a sík földre, hol már az üldöző vonatot is meg lehetett fékezni. A kegyelmes ur véresre harapdálta az ajkát, de nem szólott egy szót sem.»

A beszélgetés áthallatszott egészen jól a mi szakaszunkba. De a végét nálunk már alig hallgatta valaki, mindnyájan álmosan bajlodoztak egy-egy sarok felé. Engem is csendesesen elfogott a szendergés, mire felébredtünk — szürküllött, s az express vonatunk már kijutott a hazai hegyek közül, s a ködös vidéken gyorsan robogott az erdő takarta dombláncok felé.

Kimentem a folyosóra, s onnan néztem alá, a magas töltés mellett elhuzódó néma és elhagyott mezőkre.

A végtelen elhagyatottság szomorúsága rajzolódott az egész vidékre. Ameddig a szem ellátott, embernek, emberlakta helynek, emberkéz csinálta alkotmánynak nyoma sem látszott.

Csak néhány fekete madár gubbaszkodott itt-ott valami csenevész fán.

képzletükben már meg is rajzolták annak jövődö képét. A kép szakasztott mása volt annak a ragyogó képnek, amely előttünk ugyanazon kezek munkája nyomán a Saxlehner-féle Hunyadi János keserűvíz forrás-telepen kibontakozik. A fantáziának ez a színes képe, sajnos, nem vált valóra!

Építők, vállalkozók szívesen fogadták a szárhegyi márvány-telep készítményeit. Az épülő bazilikához is sokat használtak fel a szárhegyi márványból. A telep készítményei minőség, kidolgozás tekintetében versenyképesek voltak; de ár dolgában alig, mert Szárhegy a világforgalom útjától távolabb esik, mint Carrara. A nagy fuvarbér, szállítás-költség annyira megdrágította a készítményeket s magának a nyers márványnak is az árát, hogy ár tekintetében nem lehetett felvenni a versenyt a piac márvány-készítményeivel.

A haszonbérlo cég minden esztendőben veszteséggel zárta be számadásait; bérlete lejárván, azt többé nem újította meg.

A munka Szárhegyen elpihent. A kitűnő anyagot, mely arra hivatott, hogy ihletett művész az ihlet óráiban belelehelje életét, — az országot kövezésére használják.

Ironiája a sorsnak, hogy a szegény székelyek fehér márvánnyal kövezett uton járnak-kelnek, szaladnak napestig, hogy másnapra legyen betevő falatjuk.

A szárhegyi márványra is jobb időt hozna a szászregeen—topica—csíkszeredai vonal kiépítése. Ez a munka a világforgalom útjába hozná Felcsiknak és Gyergyónak — a Székelyföld legelhagyatottabb és legszegényebb vidékeinek — kincsesbányáit: rézérctelepeit, márványhegyeit, ásványvíz-kincseit. Ennél a munkánál alig van sürgősebb megvalósítani valója a kormánynak!

Dr. Hankó Vilmos.

Fázva, kedvetlenül, álmosan néztem alá, rajtam kívül még egy nő állott a hosszú folyosón, ki szintén unott egykedvűséggel nézte az elmaradott vidéket.

Egyszerre a nő elfojtott síkoltására rezzenek fel s látom, amint szinte dermedten néz le az ablakon.

Messze tőlünk, az erdő szélén két sovány gebétől vont kocsit ment, a kocsis ütötte-verte a lovakat, hogy azok vágassanak, a kocsis után pedig valami nagy, szürke állatok rohantak.

Pillanatig nem értettem a helyzetet s aztán felismertem, hogy azok a szürke vadak: farkasok. S a kocsis előlük akar menekülni. Még elég távolságra voltak a kocsitól.

Amint a szem a látáshoz szokni kezdett, láttuk, hogy a kocsiban egy asszony ül, karján gyermekkel. Rémtűnően néz hátra, s amint látja, hogy egyre közelednek a farkasok, felkiált örült jájdulással.

Messze voltak tőlünk, a vonat száguldva ment, de az a síkoltás, mely talán felannyira sem hallatszatott el, szívünkig érkezett.

Legalább azt hittük, hogy halljuk. Mozdulatlanul, megdermedve az ijedségtől néztük, hogy a fenevadak már-már elérik a kocsit...

E pillanatban a vonat bevágatott két hegy közé s elfedett a hegy mindent.

Mire kiértünk a hegyfal közül, egész más vidék állott előttünk.

Ekkor tértünk az első megdöbbenéstől magunkhoz. Éreztük, hogy tehetetlenek vagyunk, nem segíthetünk.

Egész magamon kívül léptem be a szakaszba. Utitársam mélyen aludt. Talán álmodott egy hátrahagyott fiatal, szőke asszonyról, ki karján ringatja a féltett kincsét.

Budapest, febr. 24.

Az udvar és az ellenzék. Ellenzéki körök erősen híresztelik, hogy a királyi udvartartás költségeinek tételénél a függetlenségi és 48-as párt nagybbszabásu akcióra készül, melynek folyamán különösen a civilista állítólág szándékolt felemelését és a királyi ház tagjainak Magyarországhoz való viszonyát fogják szóvá tenni. A párt részéről számosan felszólalnak e kérdésnél és főleg azt fogják követelni, hogy az udvar a paritásnak megfelelően hosszabb időt töltsön Budapesten és hogy a trónörökös állandó udvartartást tartson a magyar fővárosban. Valószínű, hogy Eötvös Károly már a költségvetési vita folyamán szóvá teszi ezt a kérdést.

A katolikus önkormányzás. A katolikus önkormányzási kongresszus utolsó ülése az egyházköz-ségi gyűlés, képviselő és tanács, továbbá az egyházmegyei tanács hatáskörét megállapító szakaszokat tárgyalta le s egy szakasz híján eljutott a katolikus naggyűlés hatáskörével foglalkozó fejezethez. Így összesen harminckilenc szakaszt fogadtak el nagyobb vita és lényegesebb változtatások nélkül. Az ülés be-rekesztése előtt a kongresszus elhatározta, hogy ma és kedden mindenekelőtt a 11-ik és 12-ik szakaszokat tárgyalja, amelyek a katolikus alapokról és alapítványokról és az ezekből fenntartott iskolákról rendelkeznek és amelyeknek tárgyalását annak idején elhalasztották. E kérdések tárgyalásánál nagyobb vita várható. Szerdán és csütörtökön a kongresszus a Szent-István-Társulat dísztermében fog ülésezni.

A gyómai választás. A György Elek halálával képviselő nélkül maradt gyómai kerületben a központi választmány 6-kára tüzte ki a választást.

Elutasított petíció. Sacellary György mandátuma ellen, ki *Dorogon Percel* Béla néppárti jelölttel szemben 386 szótöbbséggel győzött, petíciót adtak be, melyvel ma foglalkozott a Kuria I. választási tanácsa Paiss Andor elnöke alatt. A kérvényezőket *Tetéli* Armin dr. képviselte, a megtámadott képviselőt *Bunzei* Álfred dr. és a választást *Edvi* Illes Károly védte. *Bunzei* dr. alaki kiigást emel a kérvény ellen, mert a kérvényezőök választói minősége nincs igazolva. *Tetéli* Armin dr. azt vitatja, hogy a törvény köllőkeinek a kérvényezőök eleget tettek. A viszonzválaszok után a Kuria tanácskozásra vonult vissza s rövid megbeszélés után a választást védő érvoit magáéva téve, a kérvényi *úisszautasította*.

Olasz-magyar barátság. Csak alig pár hete mult annak, hogy híre járta, mintha Olaszország ki akarna lépni a hármass szövetségből. Ez a hír akkor cáto-latlan maradt. Annál érdekesebb most az, hogy állítólag egy terv merült fel, mely szerint Velencéből komoly gazdasági tényezőök ajánlatot tettek Piumébe, hogy közösen létesítsenek egy hajóparkot a keletre irányuló forgalom felvétele iránt. Nem valószínű, hogy ez a terv érvényesülhessen, mert bennünk még 14 évig köt a Lloyd-társasággal a közös államszerző-dés, melynek megváltoztatása, milliókba kerülne.

A költségvetés szónokai. A költségvetés ellen még ötven vannak feliratkozva: *Kecskeméthy* Ferenc, *Pichler* Győző, *Gall* Sándor, *Visontai* Soma és *Pozsgy* Miklós, Szél Kálmán miniszterelnökre tehát holnap még nem kerül sor.

Visszavont petíció. Gróf Andrássy Géza rosznyói országgyűlési képviselő mandátuma ellen, Balzsay Márton és társai által beadott petíciót a kérvényezőök visszavonták, mire ma a kir. Kuria ez ügyben a további eljárást megszüntette.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, febr. 24.

A képviselőház ülése.

Apponyi Albert gróf könnyű meghüléséből fel-épülve, ma ismét elfoglalta a képviselőház elnöki székét. A kormány részéről *Szél* Kálmán, *Plósz* Sándor, *Lakács* László és *Széchenyi* Béla gróf voltak jelen az ülésen, melynek napirendjét a költségvetési vita foglalta le.

Csernoch János örömmel látja a költségvetés komoly tárgyalását. Nehéz egy kisebb városnak, gazdasági költségvetését minden hiány nélkül megállapítani, de még nehezebb az állami költségvetést összeállítani. A pénzügyminiszter szakember, mégis a számok tömkelegében más és talán kevésbé helyes következtetést von le. Az adóhátralékok arra vezetendők vissza, hogy a nép nem képes adóját fizetni, nem pedig arra, hogy az adót nem szedik pontosan a végrehajtok. Igaz, hogy a földadó nem emel-ték, de a nagy pótdadók elviselhetlen terheket

rónak a népre. Azonkívül számos adónem nyomja a szegény nép vállát. A postaportó felemelése szintén állami jövedelem a nép kárára. A pénztári készlet onnan van, mert a polgároktól több adót szednek, mint szükséges. A pénztári fölösleg nagyon igazságtalan politikára vall, mert ez elvonja a tőkét iparunk, kereskedelmünkől és gazdáinktól. Harminc év óta nagy kulturális intézmények létesültek, Magyarország kulturális téren sokat emelkedett. Nem áll azonban, hogy e kulturális fejlődésel lépést tartana a gazdagodás, csak a kvóta emelése tart lépést vele. A fogyasztási szövetkezetek tárgyalására tér át. Sándor Pál futólág érintette a fogyasztási szövetkezeteket, azt állítván, hogy ezekből az állam meg nem élhet. Az államnak nem is akar segíteni, de segíteni akar a szegény népen. A szövetkezetek a szegény nép szükségleteit ölesőbban is jobban is elégítik ki. A szövetkezetek házafias missziót is teljesítenek, mert a honi ipart pártolják.

A tisztviselők fizetésemelését illetőleg egy vélemény van a pénzügyminiszterrel, ez akkor lesz fogantatosítható, ha a közigazgatás egyszerűsítve lesz. A liberalizmusnak hajtásai a radikalizmus és demokrácia: Ez a demokrácia nem a régi, csak annak elfajulása. A mai liberalizmus és a régi közt az a különbség, mint a valódi gyémánt és a Scharf-gyémánt közt. Deák Ferencnek, Eötvös Józsefnek a katolikus autonómiairól más volt a felfogása, mint a mai kormánynak. Andrássy Gyula gróf Magyarország legnagyobb veszedelmének tartotta a polgári házasság behozatalát. A néppárt programjába felvette az egyházi törvény revízióját és emellett mindvégig küzdött fog. Itt különböző állathasonlatokat hoztak fel. O is egy ily hasonlatot akar használni. Magyarország ezeréves vetésébe egy vadkan rontott be, mely szédulja a vetéseket. Ok ezen vadkan pusztításait meg akarják akadályozni s ezért a költségvetést ő sem fogadja el.

Morzsányi Károly mint fővárosi bizottsági tag a főváros ügyeiről akar szólni. A főváros rossz helyzetéről az a hír terjedt el, hogy annak a rossz gazdálkodás az oka. Pedig nem így áll a dolog. Budapest rövid idő alatt egy vidéki város nivóiról a világvárosok közé emelkedett. Ezért óriási beiktetésekkel kellett tennie, épületeket, utakat építenie, szóval a kiadások nagyra emelkedtek, míg a bevételek nagyon csekély mérvben emelkedtek. A főváros magára vállalta az anyakönyvek vezetését, ellenszolgáltatás-képpen pedig csak az anyakönyvi kivonatok jövedelmét kapta. A főváros az anyakönyvvezetésre rájött.

Molnár János: Lám, az olcsó anyakönyvvezetés!

Morzsányi Károly felhívja a belügyminisztert, hogy pótolja a főváros kárát. Sulyosan nehezedik a fővárosra a katonaság, mely 500 ezer korona terhet ró a fővárosra. Az adóügyi terhet is az állam helyett viseli a főváros. Az állami rendőrség költségei 50 százalékának elviselése is a fővárosra hárul. A közoktatás is sok pénzébe kerül a fővárosnak. A költségvetés csak 60.000 korona segélyt ad a városnak az iskolák fenntartására. A közegészségügy is sok terhet ró a fővárosra. Mindezen sulyos megerőltetések idézik elő a főváros évenkénti deficitjét. Mióta az építőipar majdnem teljesen megszűnt Budapesten, nagy a nyomor, munkásaink munkát nem kapnak. A kormány sürgős intézkedésére van szükség. Kiknek hallotta nevezni a főváros vezetését. Ez nem áll; általánosságban nem szabad állítani, hogy a főváros vezetősége a közlél szemben a maga érdekeit nézi. Minthogy a miniszterelnök többször kijelentette, hogy a főváros érdekeit szíven viseli, a költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.)

Várady Károly mindenben osztja Morzsányi nézeteit a főváros ügyeiről, de a konklúziója nem az, mert amely kormány az ország érdekeit nem tudja eléggé gondolni, nem tudja a fővárosét sem. Lukács pénzügyminiszterrel szemben kimutatni igyekszik, hogy a közönségi kiadások teszik tönkre Magyarországot. A költségvetést különösen azért nem szavazza meg, mert a kormány nem áldoz eleget a nemzeti célokra.

Várady beszéde után az elnök szünetet rendelt el, melynek elmúltával **Daniel** Gábor alelnök nyitotta meg újra az ülést.

Fassie Tódor az ellenzék vádjainak ellensúlyozására felhossa a belényesi választási mozgalmat, mely az ellenzék korteszéközre világot vet. A választási összeköttetések a függetlenségi párt agitációjának köszönhetők.

Pichler Győző: Ilyen jó öreg bácsikat minék ugrasztanak bele ilyesmibe?

Fassie Tódor szerint a függetlenségiök azt hirdették, hogy a király öreg kora miatt lemondott és Kossuth Lajos fíára hagyta az országot.

Pichler Győző: Ez a Kuria elé tartozik.

Fassie Tódor azt hiszi, hogy ha ez a Kuria elő került volna, akkor a Kuria lefüggesztette volna Belényes választási jogosultságát.

Pichler Győző: Hát az baj lenne?

Fassie Tódor: Mindenféle lehetlenségekkel igazat-
ták a népet.

Pichler Győző: Hátha még azt tudná, hogy miket beszélt Ballagi Géza a saját körületében.

Fassie Tódor: Arról nincs tudomásom.

Kubik Béla: Hangosabban beszéljen.

Fassie Tódor: Anyira terrorizálják a népet, hogy őt is figyelmeztették, hogy meneküljön, ha elele kedves.

Pichler Győző: Hát miért nem menekült?

Fassie Tódor: Hiszen ugyis menekültem. (Élénk derültség.) A függőlenségek féltetéseket az asztronyokat...

Pichler Győző: Nem illik az asztronyok hollásairól beszélni! (Zajos derültség.)

Fassie Tódor: A nemzeti kérdésre, ter át ezután és elítéli, hogy az ellenzék főfőnökeinek nevére szól.

Neszy Pál: Hát ez olyan nagy baj?

Fassie Tódor: Ez a társadalom és állam szabályait sérti. Kéri az igazsággyűlést, hogy a gabonaszomsor ellen szigorúan intézkedjen. A költségvetést elfogadja.

Bartha Ferenc személyes kérdésben kér szót. Megkérdezi, és rosszakaratú inszINUACIÓNAK nevezni azt a vádat, miszt a Kossuth-párt a lakosságot megfélemlítette volna. Elmondja Fassie megválasztásának visszavonását.

Fassie Tódor válaszában nem szól szót, csak a tényeket mondta el, melyeket a Kossuth-párti köröknek talán a jelölt akaratan kívül vittek teghez.

Ezzel az ülés véget ért. A vitát holnap folytatják.

Egy-két szó a zöldszászokról.

Budapest, febr. 24.

Kérdük mindjárt Korodi Lajos országgyűlési képviselőtől, akinek a nevéből szándékosan hagyjuk ki a Lutz szót.

Előrebocsátjuk, hogy távol áll tőlünk a személyeskedés. Sokkal komolyabb szempontból és komolyabb dolgokkal akarunk e sorokban foglalkozni, semhogy személyeskedéssel ennek élet veszélyeskedés.

Korodi Lutz Lajosról méltán azt lehet a laikus magyar közönség, hogy kétfős nevet «szász» és «lutz» örökölte. Nagy tévedés.

Korodi Lajos bizonyos körök megnyugtatóra, illetve holmi kellemetlen előteleték elosztása céljából fűzte tiszta magyar nevéhez a Lutz szócskát. Anyira magyar a neve, hogy még talán az *h*-hoz is joga volna, ha ez nem járna bizonyos gyamsítással hazafias és a «magyar államcsúnyéhoz» ragaszkodó szász testvéreink részéről.

Röviden elmondjuk e név forrását: Korodi Lajos képviselő nagyatyja Apáca községben luteranus lelkész, derek magyar ember volt. Szász nőtt vett ugyan feleségül, de a fiát, Korodi Lajost magyarnak nevelte, magyar theológiára járatta, Korodi Lajos, a képviselő atya aztán a nagysebenedi gimnáziumban tanár lett, magyar sujtásos fűbában járt hozzá ideig és Vörösmartynk versét fordította. Német nyelvre — bizonyára nem hazafiatlan célzattal. Később azonban, miután szintén szász nőtt vett feleségül, lassanként ki-vagaggatta ősi magyar faji érzését és szász nőttára táncolt. Fiukat, aki a kereszttségben szintén a Lajos nevet kapta, már németül, illetve *szászul* nevelték. Hívták pedig őt otthon becéző néven Lutz, Lutzinak, miként, ha magyarnak nevelték volna, bizonyára Lajkónak nevezik. E becéző antau rajta maradt. Később, mikor ifjú Korodi ur *szász* nemzeti öntudatra ébredt, szándékosan használta a Lutz szócskát, mint vezetéknévet, mert hiszen az elég szászosan hangzik.

Korodi Lajos képviselő ösinek férfitagjai tehát mind magyarok, sőt a nagyapjának a szülei kizárólag magyarok voltak.

Erre mondja Korodi Lutz Lajos, hogy egy-két csepp magyar vér benne is van!

Korodi Lajos tehát Korodi Lutz Lajos nevű lett nagy férjüvé szász testvéreink között, akik itt-ott mognyilvanult némi féltetésektől eltekintve magukhoz sorították őt, mint kedves büfiukat, aki minden erjéből iparkodott is atyáskodásokat kiérdemelni.

A magyar-szász fiokából lett Korodi Lutz Lajos a magyarság egyik legádázabb és leggyűlölködőbb ellensége, akinek minden második szava,

minden írása, de különösen minden tette megcsufolja a hazafiságot. Már t. i. azt a hazafiságot, amelyet mi magyarok értünk e fogalom alatt. Mert hiszen Korodi Lajos hazafiságában, amire a minap a képviselőházban hivatkozott, minden élér: a gyűlölködés, az árny, a magyarság gyatázása és sok minden egyéb.

Korodi Lajosról tudni való, hogy szerkesztője volt annak a Kronstädter Zeitungnak, amelyből a minap idéztünk e hasábkon olyan ocsmány-ságokat, amikért Németországban, miként Rákosi Viktor oly helyesen mondotta, már régen becsútkák volna Korodi Lajost, ha véletlenül lengyelnek születik és tizedrészt tesz annak, amiket nálunk büntetlenül elkövet.

Korodi Lajos nagyon természetesen ma is munkatársa, sőt talán intőzője is a Kronstädter Zeitungnak, amelynek minden második, vagy harmadik sora magyarul és őszintén kimondva: ocsmány-ság s amelybe éppen Korodi Lajos ur írja az «Ofen»-ból datált cikkeket!

Merje ezt letagadni Korodi Lajos magyar országgyűlési képviselő!

Merje letagadni. Ha a magyar valóban olyan türelmetlen volna, miként azt Korodi Lajos és társai rólunk a külföldön elterjeszteni és elhitetni merészelik, már régen a «mártirok» között volna Korodi is.

Válóban semmit sem tartunk vérlázítóbbnak, mint azt, hogy éppen azokban az emberekből, akik minket uton és utfélen gyaláznak, ocsárdulnak büntetlenül, szinte birkatürelmesség mellett, éppen azokban van a legnagyobb vakmerőség barbár sovinszártnak, türelmetlen «magyaren-voiknak» nevezni bennünket.

És csakugyan úgy áll a dolog, amiként azt Rákosi Viktor mondotta, hogy «ezek az urak máként beszélnék itt és máként otthon» és máként cselekedzenek is.

Ha már Korodi Lajosnál tartunk, beszéljünk valamit a brassai és az erdélyi szászokról.

Brassóban, Korodi legszűkebb hazájában, a lakosságnak nem harmadát, hanem még negyedét sem teszik a szászok az ottani lakosságnak. Brassónak csak tudunkkal 34000 lakosa van. Ebből alig 7000 a szász, a többi magyar, oláh és német; nem szász, hanem német, amely lakosságnak túlnyomó nagy része és értelmisége a magyarokkal tart. És mégis a szászok uralkodnak és zsarnokoskodnak a többi lakosság felett. Az egyetlen kivétel a főkapitányon kívül a polgármester s az egész tanács szászokból áll. A lakosságnak a magyarokra nézve szerencsétlen beosztása okozza e szörnyű veszedelmet. Mert az: veszedelem, amelynek következtét az ottani magyarság s az egész állam meg-sínyli. Mert ez az uralkodás ránti bélyegét a köztgyeekre és az ottani társadalmi életre egyaránt.

Tudni kell, hogy ebbe a zöldszász fészekbe és környékébe évenként sok németországi család jár el nyaranta. Hiszen összeköttetéseket majd-nem kizárólag Németországban tartanak fenn e derek hazafiak. (Hogy miként, erre majd jövő cikkünkben térünk rá.)

Ezek a német intelligens családok férfi és nőtagjai aztán jól látják tiszta, józan szemmel, hogy mennyire vannak elnyomva a mi szászaink és kulturájuk, de rokonérzetből és vendégszeretéből folyó halálból sietnek Németországot és a külföldet telekürtölni a mi barbárságunkkal és türelmetlenségünkkel.

Innen van Németországban az a nagyagító a helységnevek magyrosítása ellen is és innen a sok minden egyéb hajszá ellenünk.

Hogy miként tartják és istápolják a zöldszászok ez összeköttetéseket, rámutatunk legközelebbi cikkünkben.

Világ folyása.

Budapest, febr. 24.

Barcelonaiban a nyugalom valószínűleg helyre-áll teljesen. A különböző közuti vasutak és több gyár jámát megkezdte az üzemet. Egy összeköttetés alkalmából a katonák megölték a sztrájkolók két vezetőjét. Több elfogatás is történt, ezek közt több anarchizmussal vádolt nőt is letartoztattak.

Terotában nyolc letartoztatás történt, de általában a nyugalom helyreállott. A madridi Liberal tudósí-tója beszélgetést folytatott a barcelonai főkapitány-

nyal, aki azt mondta, hogy a rend helyre van állítva. A közuti vasut és a kocsi ismét közlekednek, a kikötőmunkások munkába állanak. Sok gyár azt a kívánságot fejezte ki, hogy az üzemet ismét megkezdik. A főkapitánynak véleménye van, hogy holnap az összes munkások megjelennek a munkánál. Továbbá kijelentette, hogy a német konzul látogatást tett nála, hogy kollegái nevében tiltakozzék ama híresztelés ellen, mintha a konzulok kormányok oltalmát szándékoztak volna kikérni. Végül azt mondta a főkapitány, hogy elég hatalmi eszköz áll rendelkezésére, hogy minden eshetőséggel szembe szálljanak. Erősítést küldtek neki anélkül, hogy kérés volna.

Turában a sztrájkolók száma az összes munkásoknak a tizedrészt teszi. A város egyes pontjain a sztrájkolók ellenszolgáltak a hatósági közegeknek. A rendőrség több csoportosulást szétosztított. Egy csendőrszolgálat és két gárdistát ködörösökkel megsebesítettek. Több tüzet bezártak, mert ablakokat betörték. A prefektus betiltott minden nyilvános gyülekezést.

Madridban több munkásegyletet nem hajlandó a megkezdendő a sztrájkhoz csatlakozni. A vidékről beérkező táviratok jelentik, hogy mindenütt teljes a nyugalom. Bilbaóban elfogtak három Barcelonából Madridba érkezett anarchistát. Szevillában a prefektus betiltotta egy munkásgyűlés megtartását.

A római lapok szerint a király nem fogja elfogadni a kormány lemondását. A kormány a politika és parlamenti helyzet megvizsgálása után egy új kormányügyi miniszterrel kiegészíti magát, mielőtt bemutatkozik a kamarában és név szerinti szavazás mellett határozatot fog provokálni a kormány politikájának irányára felett.

TÁVIRATOK.

Henrik herceg Amerikában.

New-York, febr. 24. Kinek jött a szabad Amerika szinte hiperloyalis lazzal várta. Henrik porosz herceg megérkezett Amerikába. Hajoja a fejedelmi Kronprinz Wilhelm tegnap délelőtt gyönyörű időben kikötött. Érdekes, hogy az amerikaiak annyira aggódtak a porosz herceg biztonságáért, hogy az érkező hajó és az amerikai part között Marconi féle drótnélküli táviróösszeköttetést létesítettek, amelyen a hajó utja iránt kérdéseket intézett a herceg-váro Amerika. A herceget hozó hajó egyik ilyen drót nélkül érkezett távirata így hangzik: Minden rendben van. Erős vihar az egész uton.

New-York, febr. 24. Még a nyílt tengeren a Kronprinz Wilhelm fedélzetéről Henrik herceg Marconi féle távirattal üdvözölte Roosevelt elnököt, s azt a kívánságát fejezte ki, hogy az elnök beteg fia mielőbb meggyógyuljon. A hajó kikötésekor a parton s a brooklyn hídon nagy néptömeg hullámzott, s a német hajót nagy lelkesedéssel üdvözölte. Az Irving Place színházban este díszelőadás volt, melyen Holleben német nagykövetet és a Hohenzollern tisztjeit a közönség lelkesen ünnepelte. A herceg nem volt jelen.

New-York, febr. 24. Henrik herceg hajója nagy vihart ért meg az Atlanti-tengeren. A hajót csak úgy táncoltatták a habok, s csavarjai egyre kiemelkedtek a vízből, meg-meg rengetve az egész hajót. Henrik herceg a legnagyobb viharban is fenn járt a fedélzeten, s a haborgó tenger alig viselte meg. Szombat délután az amerikai és német hírlapírókat fogadta. Este Washington-ünnepet rendeztek lakomával és hangversenyyel.

New-York, febr. 24. A Kronprinz Wilhelm megérkezésekor valamennyi hajó gőzölgé megmozdult. Az amerikai hadhajók és a kikötőbeli erődök üdvözölésüket tettek. Henrik herceg ott azonnal a kötéltes másik oldalán lévő Hohenzollern-zachta ment, ahol Holleben német nagykövetet és Roosevelt elnököt és az amerikai hadsereg képviselőit fogadta.

Barcelona, febr. 23. (Fabra.) Reggel 2 órakor a Sarria mellett levő kolostorban felrobbant egy dinamitbomba, ami nagy rémületet okozott. Az épület nagyon megrongálódott. Két gyanús embert letartoztattak. A sztrájkolók ki akarták őket szabadítani, mire a polgárság a sztrájkolók közé lött. Néhány embert megöltek, néhányat megsebesítettek. Az utolsó postával ideérkezett lapokat elkobozták.

Barcelona, febr. 24. A város lassanként visszanyeri rendezését. A közuti vasut kocsijai ismét közlekednek. Sok nyomdában újra dolgoznak és remélik, hogy több lap ismét meg fog jelenetni.

Szerbia és Montenegró barátkozása.

Belgrád, febr. 24. A konakban tegnap este Vukovic montenegrói külügyminiszter díszelőtérre díszelő volt, amelyen jelen voltak Ausztria-Magyarország, Németország és Oroszország követei. Sándor király felköszöntötte Nikita fejedelmet és házát, mire Vukovic a szerb királyt, házát és a szerb népet ültette. Vukovic ma utazott el.

Burok harca.

Pretória, febr. 24. E hó 20-ára virradó éjjel 300 bur, egy délről jövő erős bur csapattól támasztva, Tweekopje melle' megtámadta a frankfort-vredei őrházvonalat. Az ellenség keresztültört egy tüstés sövényt és azután heves tüzelés között keresztültárgolt az őrházvonalon. Több bur elesett, de a holttesteket elvitte az ellenség. De Wett most a Vilge folyó mellett áll. Csapatok kisebb részekre oszlottak.

Forrádalom Barcelonában.

Barcelona, febr. 23. A város délután is nyugodt volt. A munkaadók nem akarják a munkások követelte heti béreket kifizetni. A munkaadók a főkaptányval egyetértően elhatározták, hogy a műhelyeket újra megnyitják, de attól tartanak, hogy a munkások többsége nem fog munkába állni.

Perpignan, febr. 23. Barcelonából jövő utasok azt beszélnek, hogy a nyugtalanság még egyre tart és pedig azért, mert a hatóságok nem akarják a sztrájk-vezetőket szabadon bocsátani. A sztrákolók izgatottsága nőttön nő. Az újságok nem találnak szedőket, a libertádok és anarchisták ellenben ki tudják nyomtatni plakátjaikat, amelyeken a sztrákolókat kitarásra buzdítják. Több angol hajó kártérítést követel, mert kénytelenek voltak új rakományok nélkül elmenni.

Madrid, febr. 23. A Heraldo egy manresai távirat közöl, amely szerint a karlisták vezetői Bergában gyűléseket tartanak és fegyvereket vásárolnak. Azt hiszik, hogy ezek a híresztelések alapvetőek.

Sevilla, febr. 24. Tegnap este munkáscsoportok jártak be az utcákat és tüntettek a lovassági kaszárnya előtt. Egy lovasscsapat szétverte a tömeget.

VIDEK.

Nagy-Küküllő vármegye közigazgatási bizottsága a napokban tartotta meg rendes havi ülését. Az alispán bejelentette, hogy *Datk* kis-községben; melynek 619 lélek lakója van, a tagosítás és az árvizek miatt *éltenség* ült ki. A belügyminiszteriumtól 3000 korona segélyt és 8000 korona inséghélcset kért emiatt a megye s az alispán reményét fejezte ki, hogy meg is fogják kapni. Az alispán havi jelentésében megemlékezik arról a nagy arányokat öltött mozaizomról, mely a munkabíró népet Amerika felé hajtja. Ez év januárjában 835 ember kért utlevelet, éppen meg egyszer annyit, mint tavaly. Az alispán véleménye szerint a mozgalom ellen addig sikeresen nem is lehet védekezni, míg Amerika a kivándorlókat befogadja.

Sopron város közgyűlése. Sopron város — mint nekünk jelentik — tegnap rendkívüli közgyűlést tartott. Tárgyalták a belügyminiszter leiratát, mely a Müller-féle alapítványnál a bankbuktás következtében előlítható hiány erejéig a város közönsége ellen kimondta a vagyoni jogi felelősséget. A közgyűlés elhatározta, hogy leiratilag kéri a minisztert e rendelet visszavonására, mert az alapítvány ellenőrzésére a város kötelezve nem volt.

Zenta város e hónap 21-én tartotta rendkívüli közgyűlést. A rakodópart sorsa felett végérvényesen határoztak s a versenytárgyalás eredményeként a városi tanács a szerződést Tóth Ferenc szegedi vállalkozóval javasolta megkötöni. A polgármester indítványára kimondták, hogy a tanács javaslata felett névszerint szavazzanak. Ami meg is történt s a tanács javaslatát egyhangulag elfogadta a közgyűlés.

Vulkán község iskolája. Hunyad vármegye *Vulkán* községe évek óta mindent elkövet, hogy iskolát létesíthessen. De mindez ideig nem sikerült. Most, mint értesülünk, remény van rá, hogy mégis meglesz az iskolája. *Andreics* János bányagazdát ferve vette, hogy a társulat kötelekébe tartozó bányászok gyermekei részére iskolát létesít. Ha tehát most a község részére az állam hozzájárul az iskola-felállítás költségehez — a régen óhajtott s igazán szükséges iskola létesülni fog.

Városi tisztújítás. *Marosvásárhelyt* március 8-án lesz a város rendes közgyűlése, mikor is a közgyűlés be fogja tölteni a megüresedett tisztviselői állásokat. Választás alá kerülnek a polgármesteri, polgármester-helyettesi, két tanácsosi, tiszti főügyészi, főjegyzői, árvaszéki ülnöki, pénztárnoki, ellenőri és aljegyzői állások. A polgármesteri állásért erős küzdelem lesz előreláthatólag. Három pályázó van rá: *Oroszlány István*, *Bernady György* és *Hofbauer Aurél*. Mint a marosvásárhelyi «Székelység» írja, *Oroszlány István* visszalép a jelöltségtől s így csak két pályázó marad.

Jeggyár Szegeden. Szeged város közgyűlése elé egyik bizottsági tag indítványt nyújtott be, hogy a város létesítsen jeggyárat. Indítványát azzal okolja meg, hogy az idén jég nem lesz s ami a jégvermekben volt, az is elolvad. Jég nélkül pedig olyan nagy város el nem lehet. Az indítványt a legközelebbi közgyűlésen tárgyalják.

FŐVÁROS.

— A IV. kerületi felsőbb leányiskola. A székesfőváros IV. kerületbeli felsőbb leányiskolájának az igazgatója engedélyt kért a közoktatásügyi minisztertől, hogy a vezetése alatt álló iskolában az V. és VI. osztály kettéválasztásával latin irányú tanfolyamot rendszeresíthessen és az iskolát felsőbb továbbképző tanfolyammal egészíthesse ki.

A miniszter, mielőtt érdemleges határozatot hozna, azt a kérdést intézi a főváros hatóságához ma érkezett leiratában, vajjon szükségesnek és kívánatosnak tart-e a-e az iskola szervezetének olyan irányú megváltoztatását, hogy az egyik V-ik osztályt az idén, az egyik VI-ik osztályt pedig a jövő évben tegyék latinná és az 1903—1904 és 1904—1905. iskolaévben, fokozatosan még két évfolyamu felsőbb továbbképző tanfolyammal egészítsék ki. Kéri továbbá a miniszter, elvállalja-e a óváros az ezekből származó összes újabb terheket és a latin és görögöt tanító tanárok díjazását s a továbbképző tanfolyam kiadásait. Megjegyzi végül a miniszter, mint magától érteendő dolgot, hogy az átszervezés esetén, a most fennálló magánjellegű latin tanfolyam meg fog szűnni.

— Fertőző betegségek. A székesfőváros tiszti főorvosi hivatala jelenti, hogy az elmúlt héten a következő fertőző betegségek fordultak elő: tífusz 3, bárányhimlő 51, vörheny 35, kanyaró 165, difteritisz és torokgyík 22, egyiptomi szembetegség 8, hökhurut 18, orbánc 18. Halálozás: tífusz 1, vörheny 5, kanyaró 7, difteritisz 3.

Székely írók Debrecenben.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, febr. 24.

Olvásóinknak adtunk már hírt arról, hogy a debreceni «Csokonai-kör» Székely-estét rendez e hó 23-án, melyen kizárólag székely származású írók, költők tognak szerepelni.

A «Magyarország» szerkesztőségének következő tagjai mentek le: *Győrffy Gyula* főszerkesztő, *Benedek Elek* felelős szerkesztő, *Jakab Ödön*, *Jancsó Benedek* és *Gaal Mózes* munkatársak.

A Csokonai-kör elnöksége kitüntető szívességgel és pártatlanul meleg vendégszeretettel várta a déli gyorsvonattal megérkező székely vendégeit.

A Csokonai-kör alelnökei *Komlósy Arthur* polgármester-helyettes és *Dobieczyk Sándor* országgyűlési képviselő vendégei voltak ebédre. Meleg és őszinte hazulati volt az uralkodó. A szokásos felköszöntők egymással vetélkedtek lelkes hangban és komoly, nemes tartalommal. Ebéd után dr. *Ferenczy Gyula* jogakadémiai tanár kalauzolása mellett megnézték a híres ev. ref. kollégiumot.

A felolvasás pont öt órakor kezdődött. A város-házának díszterme jóval 5 óra előtt a szorongásig megtelt közönséggel. A karzatlan alig tért a sok diák.

Dobieczyk Sándor képviselő, a «Csokonai Kör» alelnöke megnyitó beszédben üdvözölte a székely vendégeket, s névszerint bemutatta őket a közönségnek. Azután *Benedek Elek* lépett a felolvasó asztalhoz. S *Hadak utja* címen a csodaszép hun-regét mesélte el — a multat vonatkozta a jelenre, és a magyar testvérek figyelmét, szeretetét felhívta a székely-akcióra, mely közös nagy munka minden magyar emberre nézve. Utána *Pünkösty Gitta*, egy bájos, kedves fiatal leány szavalt a meleg érzéssel *Gyulai Pálnak* «Erdélyben» című hangulatos költeményét. *Jakab Ödön* négy igen szép költeménnyel csalt könnyet a hallgatók szemébe. Egyikben a fiú szeretet mélabuja, a többiben nemzeti tájdalma nyert kifejezést. *Gaal Mózes* «A virrasztó» című allegorikus novellában a székely kicsi gazdák nagy nyomorúságát — és elhagyatottságát példázta. *Benedek János* orsz. képviselő két vidám, szellemes versét szavalt a: «A csángót»-t és az «Egér» címűt. Végül *Szekely Gyula* a debreceni színház székely származású színésze, — (*Jakab Gyula*, volt udvarhely-megyei alispán fia, régi székely nótákat énekelt, cigányzene kísérete mellett. Nem győzték eléggé ujránzi.

A közönségre a felolvasások mind mélyeséges, igaz hatással voltak.

Este a színházban «Bukov a székelyek hóhéra» című darabot adatta *Komjáthy* igazgató, hol a kö-

zönség a székely írók s a székely tárgy darab iránt számtalanszor adta tetszésének kifejezését.

A debreceni felolvasó estének, úgy hisszük, nem lesz muló hatása. A szívek megnöszdultak. Csak előre!... Csak tovább, az uttörés munkája nem könnyű feladat.

Tolstoj Leo

az apostol.

A fehér cár birodalmában, ahol a paloták szönveg folyosóján összeség két nagytt lakój, halgan kéri egyik a másiktól:

— El-e még?

A másik visszasugja neki:

— A végét jária már!

Ahol a nyomorult viskók két muzéka összehal kozik, körülnéznek a jámborok s ha látják, hogy korbácsával nem lesekedik hátuk megett a porkoláb, igen szói egyik a másikhoz:

— Igaz-e, hogy nagyon beteg a mi profétánk?

S szói a másik:

— Beteg, nagyon beteg, talán meg sem éri a jövő hajnalt.

S lehajolnak mind a ketten:

— Vége a mi hajnalunknak!

Pobjedonoszev, a szent zsinat elnöke, a szem orosz papok legszentebbike, hatalmas termében tombolva jár le és fel s rémülten hallgatja mint zug odalenn az áradat:

— Eljen Tolstoj, a halhatatlan!

S szói telhetetlen düheben:

— Még halálában is hatalmasabb mindannyiunknál!

Az egész Európa lázas érdeklődéssel várja a táviró híreit Tolstoj Leó állapotánól, mert elindult napokkal ezeltől a nagy szó:

— Tolstoj Leó halálán van.

Az emberi elme pillanatra megdöbbenve kéri, hogy az író neve az a csodálatos varázs, mely lázas mozgalomba hozza a világot, mikor Tolstoj betegségéről van szó?

Az író neve az, mely a kancsukával és bilincsel lekötött orosz lelkeket lángra lobbantja, mikor Tolstoj lelkének fénye kialvóban lobog fel utoljára? Nem. Az író nagy, hatalmas elme, de az apostoli lélek utolsó vergődése rázza meg a világot. Pedig Tolstojt az író és apostol nehéz, sőt lehetetlen elválasztani, mert elvei minden munkájában irva állnak s minden munkája azt az elvet hirdette, mely nek apostola volt.

Az orosz birodalom nagy, rettentő nagy. Határát rengeteg területet, száz milliónyi embertömeget ölelnek karjaik közé. De a száz milliónyi ember töldhöz kötött rabszolga, töldhöz ragadt koldus, melynek nincs mit ennie s gondolkoznia nem szabad. Az ur, a gazdag ur is szolga a nagy cár birodalmában, de dus legalább s duskálhat a jóban és gazdag-ságban.

Felöttük az örök szürkesség és köd borong, melyet meg nem világít pillanatra a szabadság, a tudomány, a költészet sugára. Gondolkozni nem szabad, szabad szót kimondani életre, halálra tilos!

Nos, Oroszországban apostola lett a szabadságnak, próétája a szabad gondolkodásnak, a gondolatnak Tolstoj Leó gróf.

Megremegtek a jégvezők, a hóborította paloták, mikor végigzugott felettük az első könyvnek szövege, mely hirdetni merete az emberi önértet méltóságát.

S amit hirdetett, tettet is bizonyította. Szolgáinak szabadságot adott, s a szent zsinatnak is szemébe vágta, hogy tévianokat hirdet a zsarnokság kedvéért! Kezébe fogta az ást, ekét, kapát s ezernyi hold birtoka mellett úgy kereste meg kenyérét, mint akár-melyik muzsik. S amellet a világ előtt ismeretes könyveiben hirdette az örök emberi szabadságot, az örök emberi erőnyeket.

Az egész hivatalos Oroszország felháborodva üvöltött Tolstoj ellen. A szent zsinattal kiátkoztatták, a könyvtárosoknál eltiltották munkáinak árusítását s a káparusokat bürtönnel fenyegették, ha Tolstoj képet merik árusítani!

Oh emberi gyengeség, emberi törpeség, apró zsarnokok homokra épített vára!

Tolstoj az író, nem a kicsinyke Oroszország, hanem az örökké való emberiség, az Apostol pedig nem rendőrileg elfogható valaki, hanem maga az emberi igazság.

Az óriási szellem emberi teste közelg a véghez, talán meg is halt már azóta, mert halandó e földön a parányi trón ura s a leghatalmasabb lángész egyaránt. De a mag, mit elvetett, teremni fog, talán csak az unokáknak. De ha terem, nem tudja azt majd akkoron a hatalmas cár sem learatni!

Alhjon itt két példája — a katonaságról és a halálról.

Egyik meséjében írta ezt:

«Egy ember fiára nagy örökséget hagyott. De az írta végrendeletében: A pénz akkor lesz tied, ha

folyton sietsz és sehova sem érsz. A fiu megértette és katoná lett!

A halálról pedig ezt mondta Tolsztoj:
«Mikor születtem, nem tudtam, hogy születni fogok, mégis keresztül kellett rajta esnem, a halálra hetven éven át elkészülhettem.» k. s. f.

T. előfizetőinket, kiknek lejár az előfizetése, kérjük az előfizetés mielőbb való megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az olvasóhoz.

Bizalommal ajánljuk a magyar olvasó közönség jóindulatú figyelmébe a **MAGYARSÁG**-ot. A szemfényvesztő ígérgetés nem kenyerünk: becsületes, szókimondó, minden léhaságtól ment, magyar lelkű újságot adunk a magyar közönségnek valót. Beszéljen helyettünk maga az újság.

Ime, a szükséges tájékoztató:

A **MAGYARSÁG** politikai napilap megjelen minden délután 8-12, olykor 16 oldal terjedelemben.

Főszerkesztő: Györfly Gyula dr. orsz. képviselő, felelős szerkesztő Benedek Elek.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken, postai küldéssel.
Egy hónapra . . . 1.— kor.	Egy hónapra . . . 1.20 kor.
Negyedévre . . . 3.— kor.	Negyedévre . . . 3.60 kor.
Félévre . . . 6.— kor.	Félévre . . . 7.— kor.
Egész évre . . . 12.— kor.	Egész évre . . . 14.— kor.

A **MAGYARSÁG** kiadóhivatala
Szentkirályi-utca 28.

NAPIHIREK.

Élő szobrot Kálvinnak.

(Felhívás.)

Budapest, febr. 24.

1892 febr. 9-én jelent meg Szabó Aladárnak, a budapesti ref. theologia igazgatójának leikes tetszetalálása a Prot. Egy. és Isk. Lapok hasábjain, amelyben megfélel Szentmiklósnak, hogy miképpen örökökünk meg Kálvinnak emlékéért ércnél, kőnél marandóbban. Tűz futott át a lelkemen, mikor a cikket elolvastam: ez az, amit én óhajtok! ez az igazi szoboremelés! Es hevtől a szép eszmének lelkem lángra, tette gyuladt. Husz koronát küldtem egy hevenyészett levél kíséretében Szabó Aladárnak, hogy indítsa meg hatalmas szavával a gyűjtést. Aztán lefeküdtem az én betegségemnek ágyába és ott vártam epedve, lázban égő testtel a riadó szót, mely végig zúgjon az egész protestáns Magyarországon és betöltse őgi erővel, adakozó vig kedvvel mindenekeket, akiknek adniok adatot. Es hiába vártam, és hiába várok immáron tíz napja. El sem is tudom képzelni, mi oka lehet a gyűjtés halogatásának.

Nem akarom én Kálvin nagy alakja meló hivalanul felelni magamat. Azt az első levelet a husz koronával együtt éppen úgy elküldhettem volna a hírlapoknak, mint ezt a felhívást. Azt a második levelet pedig, amelyben azt ígértem, hogy tekintse a husz koronát első részlete gyanánt egy 100 koronás adománynak, még Szabó Aladárnak sem küldöttem el, nehogy nagyon csodálkozásba ejtsem vele. Gondoltam, hogy amíg a Kálvineum alapját leteszik, addig majd szép csendben kifizetem én azt, amit magamra kivettem egyházi adónak.

Tíz napja, mondom, ennek. A betegségből immár csak felhabadtam úgy ahogy, de most már a Kálvineum betegje leszek, ha tovább is várnom kell. Mert én óhajtom, hogy az eszme tetté, testé váljék; én kívánom, hogy Budapesten egy élő szobor is legyen, hogy felépüljön a Kálvineum és hasson át és éltesen gyönyörű szép mezőkön nemzedékeket.

Ime, lelkelek tehát én a névtelen, a gyöngé; nem Budapestről, csak Halasról; és telemelem a nevesek, az erösek érkezése előtt az én kiáltó szózatomat; és hallja meg minden igaz kálvinista keresztény a Kárpátoktól az Adriáig:

«Kálvinisták! a ti vallásalapítók szobrot kér örök érdemének. Szobrot kér, de nem hideg és holt kő-avagy ércszobrot, hanem eleven, folyton működő erőt, nemzedékekre kiható intézményt, amilyen az

igazi kálvinizmus maga. Kálvin kér szobrot, eleven, élet; intézményt, házat, amely örökké hat, áld, óv és nevel. Kálvin kér egy Kálvineumot Budapesten, hogy legyen az a mi művelt ifjúságunknak, a modern Baby'on veszedelmei között vergődő véreinknek öre, védője, oltalmazója, segítője, hogy Budapesten, az ország szívében legyen hol összegyűlnie a kálvinisták atyáinak és véneinek. Kálvin kér élő szobrot, kálvinisták!»

Halas, 1902. február 20.

Bernáth Lajos,
ev. ref. főgymn. tanár.

— (Személyi hírek.) A pápa huszonöt éves jubileuma alkalmából tegnap Bécs összes templomaiban ünnepi istentiszteletet tartottak. **Lembergen Wulcenszky** érsek pontifikált a jubileum alkalmából. — **Apponyi** Lajos gróf magyarországi udvarnagy ma Bécsből Budapestre érkezett. — **Antos** Károly budapesti kir. ítélőtáblai bírónak, nyugalmaztatása alkalmából, az igazságszolgáltatás terén teljesített szolgálataiért a király elismerését fejeztette ki.

— (A király itthon.) Ő Felsege tegnap este indult el Bécsből egész kíséretével és ma reggel 5 óra 40 perckor érkezett a fővárosba. Mivel hivatalos fogadás nem volt, a nyugati pályaudvaron csupán **Tolnay** János helyettes üzletvezető és **Daróczy** Rezső állomásfőnök várta. Az udvari különvonatot **Marchegg** Budapestig **Ludvígh** Gyula főrendiházi tag, elnökiigazgató és **Décsey** Lajos üzletvezető vezették. A vonatból, amint a pályaudvaron megállott, elsőnek szállt ki a király. **Ludvígh** elnökiigazgatóval váltott néhány szót és azután rögtön kocsiába szállott. Kíséretében voltak: **Lichtenstein** herceg főudvarmester, **Paar** gróf és **Bolfras** tábornokszernagy főhadsegdek, **Höhn** lovag és **Apor** báró szárnysegédek, **Kerzl** dr. udvari orvos és **Lügendorff** báró udvari főbiztos. A király a budai várba hajtatott. Délelőtt 10 órakor általános kihallgatást adott, melyen megjelentek: **Wenckheim** Frigyes gróf, **Gromon** Dezső és **Desseffy** Aurél gróf titkos tanácsosok, **Matth** István gróf és **Cziráky** László gróf kamarások, **Bende** Imre püspök, **Fehér** Ipoly főpát, **Csörgeő** Gyula ny. államtitkár, **Liebermann** Leo egyetemi tanár és **Reinprecht** Antal püspöki jószágkormányzó. Ma délután 37 ténéki udvari ebéd lesz. Eddigi tervek szerint a király három hétig marad Budapesten.

— (Polszói gróf állapota.) A haldokló orosz íróban úgy látszik gyorsult a vaserő a betegség telett. Ma délelőtt folyamán *Jutaból* érkezett távirati jelentés szerint a gyuladás általában alább hagyott. A beteg hőmérséklete rendes, érverése kielégítő. A beteg nagy gyöngeségről panaszkodik.

— (A királyi kitüntetések.) A király idős **Ertl** János szentait nagybarokosnak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjéért, **Domény** Pál adánci körjegyzőnek, sok évi huzó szobáta elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet, **Feyer** Vilmos magyar királyi államnyomda osztályvezetői címét és jellegű adományozta.

— (Irodalmi kitüntetések.) Most, hogy «Az osztrák-magyar monarchia wasban és kepen» című monografia, melye **Rudolf** trónörökös indított meg, tejesen elkészült, a király levelet intézett **Lónvay** Sándor grófnak, mint aki **Rudolf** trónörökös halála után a mű védnökségét viselte, **Szögyén** Marich László nagykövethez, ki a mű igazgató tanácsának elnöke volt, s köszönetét és megelégedését fejezte ki nekik. Király Pál budapesti I. ker. al.ami polgári iskolai tanítóképző intézet tanárnak irodalmi érdemei elismerésül a polgári iskolai tanítóképző intézeti igazgató címét adományozta, **Zárday** József, a magyar államnyomda igazgatójának a harmadosztályú vaskorona-rendet, **Morelli** Gusztáv iparművészeti iskolai tanárnak, **Szűgyi** Ferenc magyar államnyomda osztályvezetőnek és **Gottermayer** Nándor könyvkötő műintézet tisz. donosnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adta és **Hercsek** János és **Beigl** Henrik műszaki alkalmazottakat a koronás ezüst érdemkeresztet tüntette ki.

— (A magyar nyelv joga.) A közoktatásügyi miniszter rendelete szerint a tanfelügyelőnek, amikor az iskolákat látogatja, értekezletre kell összehívnia a tanítókat, hogy emondia és jegyzőkönyvbe vétesse az iskolára vonatkozó észrevételeit. Az utóbbi időben több helyen fontolgatni kezdték, hogy az idegenajku iskolákban milyen nyelven szerkeszszék ezt a jegyző-

könyvet. Egy tanfelügyelő figyelmeztette is a miniszteriumot az ilyenfajta esetekre. Ennek folytán rendeletet küldött a miniszter az összes tanfelügyelőkhöz, hogy még az idegenajku iskolákban is magyarul szerkeszszék a jegyzőkönyvet. Így kívánja ezt az iskolafelügyelet állami hivatalos karaktere. Aból a jegyzőkönyv magyar nyelvű fölvétele nehézséggel járna, a tanfelügyelők tapintatára bizza, hogy tartson-e ily értekezletet, vagy sem. Utóbbi esetben közvetlenül érintkezzék a törvény határain belül a tanítókkal s az iskolaszékekkel.

— (Kálvin élő szobrára) 5 koronát küldött lapunkhoz **Bernáth** Lajos halasi ev. ref. főgimnáziumi tanár. További adományokat szivesen fogad és továbbit a *Magyarság* szerkesztőségébe.

— (A bukovinai andrásfalvi csángómagyar) református egyház Magyarországra társadalmához kérelemmel fordul, hogy a társadalom enyhítsen nyomorán. Bajukat így írják le: Egyházközségünk az 1883-4-iki hazatelepítés következtében 1000 lélekről 378-ra szállott. E maroknyi sereg templomot és iskolát, papot és tanítót tart. A papnak évi fizetése 100 korona, tanítójáé 64 korona és 10 hold föld haszonélvezete. A templom maga is dűledező, minden pilanában összeomlással fenyeget.

A hívek nem tudják a templomot felépíteni, hisz az egyházi adót is alig bírják fizetni. Azért fordulnak a magyar társadalomhoz, hogy állárellerivel tegye lehetővé a templom felépítését. Az adományokat **Andrásalvára** az ev. ref. egyház lelkesi hivatalának kell küldeni (Bukovinában 21. p. Radautz.)

— (Felolvasás a székely kérdéstről.) **Hegedűs** Loránt országgyűlési képviselő, mint értesülünk, felolvasó ciklust tart a közgazdasági társulat helyiségében a társulat és a földrajzi társaság együttes felkérésére «A székely kérdéstről és az erdélyi gazdasági viszonyokról». A felolvasás 4 napon át tart és pedig március 10, 11, 12 és 13-án.

— (Az E. K. E. közgyűlése.) Az **Erdélyi Kárpát-egyesület** budapesti osztálya tegnap it u **Daniel** Ernő országgyűlési képviselő elnöklésével közgyűlést tartott, melyen **Radnothy** főtitkár jelentése után **Hankó** Vilmos ismertette Erdélyt, felolvasását mintegy hetven darab, vászonra vetített igen szép képpel illusztrálva. Azután **Vikár** Béla beszélt az erdélyi költészettről felolvasva néhány eredeti székely dalt. Végül **Gözsí** Géza énekelt el több székely népdalt, amely a nagy közönségnek igen tetszett.

— (Posta, amely nem kézbesít.) Panaszt kapunk a háromszékmegeyi **Bodza Forduló** posta hivatalára, amely bár kézbesítési átalányt kap, sem a közönséges, de még az ajánlott leveleket sem kézbesíti a címzeteknek. Ha a telek nem keresi: a postán levelüket, 30 napi hevertetés után a feladónak «nem keresre» jelzéssel küldi vissza a kézbesítés e kényelmes módrát feltaláló postahivatal. Hogy az ilyen ázsiai postarendszer mennyi kárt okoz a levelező közönségnek, azt könnyű elképzelni. Hiszük, hogy az inézés körök megtalálják e lehetetlen állapotok orvoslásának módját.

— (Adomány.) **Dömötör** Erzsike Koltháról 10 koronát küldött hozzánk **Ivancsics** Pál 48-as honvéd részére. A pénzt rendeltetése helyére juttattuk.

— (A Gotterhalte eredete.) Nincs dal a földön, mit nemzet annvira gyűlölné, mint a magyar a **Gotterhaltet**. Felzendülése elég arra, hogy indulatba hozza a magyar ember vérért, mert csak elkéseredett szívvel lehet arra az időre gondolnunk, melynek a Gotterhalte dicsőségteljes himnusza volt. Ki merné azt hinni, hogy ez a dal magyar eredetű? Pedig ha igaz egyik szegedi újság hire, a Gotterhaltének dallama először igenis minálunk csendült meg a 16-ik században s azután mint egyházi ének élt a nép akán. Ezt a melódiát a Szeged melletti nép ma is énekeli a következő szöveggel:

Meghalt Mátyás, nincsen igazság;
Oda a magyar szabadság,
Hogyha Mátyás király érne,
A szabadság velünk együtt csak úgy érne.

Haydn Esterházy Miklós gróf udvari zenekarának vezetője volt s itt Magyarországon valamelyik templomban hallhat a meg ezt az éneket. Valamennyire átdolgozta, magyaros ütemétől megfosztotta s így indult útjára a Habsburg-ház családi himnusza, sok keserves órán fülünkbe zúgva a szolgaság átkait.

Igy derül ki, hogy az osztrák még a himnuszt is tőlünk szedi el!

BUTOROK

egy készpénzért, mint részletfizetésre leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig legutányosabban kaphatók.
Ehrentrau és Fuchs Testvéreknel.
E lapra hivatkozók tíz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8.

(A drágyát közelében).
Nagy képes árjegyzék ingyen

— (Otthon-est.) Az *Otthon* tegnapi estéje fényes sikerű volt. Nagy közönség lepte el a pálmákkal díszített dísztermet, melynek kis színpadán a fővárosi színházak művészei és művésznői gondoskodtak élvezetes programról. Műsor után reggelig tartó tánc következett.

— (Az elpusztult városból.) Még egyre érkeznek hírek a *szemahai* istenitéletről. A városból százával menekül a lakosság. A romokat műszaki katonák takarítják el. Az iszonyú földrengés 4500 házat pusztított el. Hogy teljes legyen a város romlása, két nap óta rettentő hóvihár dühög a vidéken s ezentúl tifusz- és vérhenyjárvány tört ki a szabad ég alatt tanyázó lakosság közt. *Galizin* herceg, a Kaukázus főkörmányzója kíséretével Semahába utazott.

— (Halálozás.) *Kovács P. Pál*, Nyiregyháza város katonai tanácsosa e hó 23-án meghalt.

— (Jubiláló turisták.) A magyar tanítók budapesti turista egyesülete vasárnap tartotta jubiláló közgyűlését az új városháza nagytermében *Veredy Károly* dr. tanfelügyelő elnöklése alatt. Az egyesület szegény tanulók iskolái kirándulási költségeire 1000 koronát szavazott meg.

— (Eltűnt márkinő) *Teyllard de Beynac* francia márkinő, aki Budapesten nyelvórák adásából tartotta fenn magát, hetek előtt eltűnt. A lapok — minthogy a márkinő a bonapartistákkal állandó összeköttetést tartott fenn, — az eltűnést politikai okokkal hozták kapcsolatba, amit megerősített az is, hogy a márkinő lakásán a titkos csendőrök házkutatást tartottak. A rendőrség most kijelenti, hogy az eltűnésnek a politikához semmi köze. A márkinő valószínűleg rokonai valamelyikénél időzik, s az iratok lefoglalása a szabályok értelmében történt, s az sem áll, mintha az a francia konzulátus megkeresésére történt volna, sőt épp a rendőrség fordult az eltűnt családi viszonyainak megállapítása és rokonainak értesítése végett a konzulátushoz.

— (A legrégebb magyar szobor Budán.) A Mátyás-templom új lépcsőjére, egy forráskút mellé föllátták a legrégebb magyar szobornak, *Szent György* lovasszobrának ércbe öntött másolatát. A szobrot, melynek egy gipszmásolatát nemrég ajándékozta a király a Nemzeti Múzeumnak, most a lépcsőn arra a szép talapzatra állítják fel, melyet *Schulek Frigyes* építőtanár készített.

— (Betiltott tót könyv.) A közoktatásügyi miniszter február 5-én kelt 90.758 sz. rendeletével az összes tót tantervű elemi iskolákból kitiltotta a *Stovensky slabarik* című tót olvasókönyvet, mert sok államellenes költemény s próza volt e kötetben közölve. E rendelet alapján a felsőmagyarországi tanfelügyelőségek elkobozták az iskolákban a tilalmas könyvet.

— (Bál a havasok alján.) *Gödemesterháza* és *Paletachia* közönségek állami iskoláinak gondnoksága a napokban *Kemény Kálmán* báróné védnöksége alatt a gödemesterházi iskola termében mulatságot rendezett a szegény tanulók javára. A mulatságon vallás és nyelvkülönbség nélkül megjelent a vidék értelmisége s a fényes sikert bizonyítja az, hogy a mulatozás a szegény tanulók javára 50 korona tiszta hasznot hozott.

— (Oláh bíró magyar községben.) Ily című hírlukra *Kis-Rozsnyóról* levelet kapunk, melynek írója felvilágosít, hogy ott *Bitai Gyula* eddigi anyakönyvvizetőt választották bírónak, aki magyar ember. Megjegyzi a levél írója, hogy az ottani magyarok nem bánomossága miatt az oláhok — akik, ünnepek lévén — teljes számmal szavaztak, akár oláh bíró is megválaszthatnak volna, mert a magyar lakosságnak alig negyedrésze szavazott.

— (Adomány az elégett tüzoltók hátramaradottainak.) A magyar vasuti és hajózási klub egyik idei mulatságán farsangi újságot szerkesztett s azt árusította. A jövedelmet, mely 69 korona volt, a klub *Herczeg* és *Szmilko*, a szerencsétlenül járt tüzoltók hátramaradottainak adományozta.

— (Elhamvadtt fatelep.) Tegnap virradóra *Goldberger Zsigmond* fatelepe és ládagyára a Nefeletj utcában kigyulladt. A tüzoltók önfeláldozó munkájának sikerült a rettentő lángtengert lokalizálni s öt óráig tartó küzdelemmel az iroda helyiségét, melyben az üzleti könyvek s egyéb érték volt, megmenteni. A kár 52 ezer korona, melyet a biztosító intézet visel.

— (Sikkasztó ügyvédjelölt.) *Kiss Károly* dr. budapesti ügyvéd irodájából megszökött *Steiner Gusztáv* Adolf francfeldi születésű ügyvédjelölt, kire gazdája két ház zárgondnoki teendőit bízta. A könnyelmű fiatal ember ötvenévesen át elikkasztotta a befolyó házibért, 20,000 koronát. Tegnap a zárlat fogantató-

sítói megkérték *Kiss* doktort, hogy a házibért utalványoztassa ki. Amikor ezt *Steiner* meghallotta, nem jött zavarba, hanem azzal a kijelentéssel, hogy a pénzért bemegy a takarékpénztárba, eltávozott s nem tért vissza. Lakásán hagyott levele megerősíti a sikkasztás gyanúját. A rendőrség elrendelte a körözést.

— (Rejtélyes eset.) Különös esetben nyomoz a rendőrség tegnap óta. Tegnap reggel ugyanis a rendőrségen jelentkezett egy *Novakosza* Vanda nevű cseléd leány s önként vallomást tett egy sötét bűnről. Azt vallotta, hogy *Szersztek* Vladisláv nevű kedvesével összebeszélve megölték Sárospatakon egy *Dziobanoska* Anna nevű leányt, hogy kirabolhassák. Bóttal verték agyon, testét összevagdalták s ezután a részeket vízbe dobták. Ma reggel a leány ismét vallomásra jelentkezett s most már azt vallotta, hogy nem igaz az egészről egy szó sem. Anyira zavartan beszélt, hogy valószínű elmebáborodottsága. A rendőrség fogva tartja.

— (A hivatalos lapból.) *Közvetések.* A pénzügyminiszter az alsókubini pénzügyigazgatósághoz *Bartoss Pál* dr. fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá, a lévai pénzügyigazgatósághoz *Paizs József* gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá, *Wiesner Rikhard* számtisztáé a nagybányai számvevőszékhez számellenőrré, *Maldonyi János* gyakornokot a turdosini kir. adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, az aradi m. kir. pénzügyigazgatósághoz *Andrin Lajos* temesvári és *Dani Pál* aradi lakosokat állami végrehajtókká, a közoktatásügyi miniszter *Gróf Gizella* kisdudoványi a perlaki H. sz. állami kisdudoványi kisdudoványi nevezte ki. — *Áthelyezések.* Az igazságügyi miniszter *Kovács Lajos* dr. nyiregyházi kir. törvényszéki aljegyzőt a budapesti kir. törvényszékhez, a közoktatásügyi miniszter *Schusztar Mária* szepcsovaszi állami óvónőt a tiszánánai állami óvodához, jelen minőségében. áthelyezte. — *Gazdasági tudósítók.* A földművelésügyi miniszter *Nyerces Gyula* gergelytölgyesi lakost Csik vármegye gergelytölgyesi járására néve a gazdasági dösítői tisztét bízta meg.

— (Rövid hírek.) *Betörés a postán.* A mármarosí Szurdok község postahivatalába két ember betört, de még mielőtt a pénzeszközöket feltörhették volna, a postamesternő fölébredt és revolverlővésekkel elűzte őket. *György Györgyöt*, az egyik betörőt a csendőrség elfogta. — *Farkaskaland.* Felső-Rózsán, Mármarosmegyében Léva Mihály juhászbojtárt a farkasok fényes nappal halálhamarcagolták. — *Az elrabolt hittérítő.* Miss Ellen Stonet állítólag szabadon bocsátották. Szófia hírek szerint egy hittérítő Szalonikiból szintén a szabadonbocsátást jelentte és hozzátétele, hogy Stone Strumicába érkezett. — *Munkásgyűlés* volt tegnap egy külső váci uti vendéglőben, melyen ama kereskedelmi miniszteri leirat ellen foglaltak állást, mely megengedi, hogy a mesterek 14 napig visszatarthassák az eltávozott munkások könyveit. Ezután a husvétii szociálista kongresszussal foglalkoztak. A gyűlés rendben ért véget. — *A főudvarmesteri hivatalból.* Bécsi híradás szerint *Montenuovo* herceg főudvarmesteri indítványára a főudvarmesteri hivatal építő alosztályát reformálni fogják s ezzel az alosztály a hivatal technikai központjává lesz s élére *Lisztek* várkapitányt állítják.

— *Bökezü* adomány. *Andrássy Dénes* gróf az okolicsnói szent Ferenc-rendi kolostor és templom restaurálására 14,000 koronát adományozott. — *Szobor Világoson.* A Nemzeti Szövetség aradi fiúja nagyszabású emlékművet akar felállítani Világoson. E célból országos mozgalmat indítanak. — *Új tolvagló* fekvő építettek a királyi palotában. A hatalmas épület, mely előtt *Vastagh György* szobrász eskücs csoportképe áll, 360 ezer koronába került. — *Felrobbant fegyvergyár.* Newyorkban tegnap éjjel leégett egy katonai fegyvergyár. A raktáron levő töltevények robbanása 15 embert megölt és ötvenet súlyosan megsebesített. Az átellenes hotel több vendége megfulladt az óriási füstben. — *A postamesterek sorsjátékának* húzását már a közel napokban megtartják. A játékonny sorsjáték főnyereménye 10,000 korona érték. — *Robbanás egy állomáson.* Lundenseid vestfáliai város pályaudvarán egy vasuti kocsiiban munkások ebédeltek. A kocsikályhájába szénen tetek s a szén között levő robbanó löveg explodált. A kocsit teljesen tönkre ment s a bennelevők valamennyien súlyosan megsebesültek, kettejük pedig meghalt. — *Óriási bányászerezencsétlenség* történt *Kapszánia* koreai város mellett egy rézbányában. Hatszáz munkás meghalt. Részletek még nem érkeztek. — *A Rivierán rablóvilág dühög.* A vasuti kocsik hemzsegnék a világ minden részéből összesereglett nemzetközi betörőktől, kik a világ ez előkelő üdülőhelyén számos boltot törtek fel az utóbbi napokban, és sok lakást fosztottak ki. Legutóbb egy *Moy* nevű hegedűst, aki a vasuti kocsiiban birokra kelt egy tettenért zsebtolvajjal, a tolvaj kidobta a robogó vonatról. A rendőrség erősen dolgozik a bandák hurokra kerítésén. — *Amerikába.*

Somlyó vidékén oly nagy mérveket ölt a kivándorlás, hogy a munkahiány egyre érezhetőbbé válik. A hatósági intézkedések mit sem lendítenek az ügyön. A budapesti *Bethlen Gábor* kör e hónap 27-én az ev. ref. főgimnázium dísztermében *irodalmi estélyt* rendez válogatott műsorral. — *A magyar zarándokok* e hónap 18-án fogadta a pápa, akiket *Skarda József* vasvári plebánus vezetett a Vatikánba. A trónzsámolyáról *Zichy* Mihály pápai titkos kamarás, a pápa rendeletére magyar szónoklatot intézett magyar testvéreikhez. — *Alhir terjedt el* *Pintér Kálmán*ról, a nagytudományú plamista tanárról, akiről elterjesztették, hogy megőrült és Veszprémből a fővárosi *Schwarzer-féle* intézetbe szállították. Mint most egy veszprémi távirat jelenti, *Pintér Kálmán* jó egészségben van most is Veszprémben. — *Leégett gyár.* *Karlsbadban* a *Viktória* altrolaui porcellángyárban, amely 1000-nél több munkást foglalkoztat, az éjjeli tűz támadt, amely a gyár jobb szárnyát elhamvasztotta. A gyár tovább dolgozik.

× *Osuz és köszvény* ellen elismert legkíméletesebb szer a *Zoltán-féle* kenőcs. Ara 2 korona. *Zoltán Béla* gyógyszerárban, Budapest, V., Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

× *Felhívjuk* olvasóink figyelmét *Herceg és Horvát* Budapest, Kerepesi-út 52. szám alatt. «*Adria*»-szállóval szemben létező női-divat áruházára.

× *Jelmez és népviselet* (színes és fekete) fényképek kaphatók nagy választékban *Hatschek Miksa* látszerésznel, IV., Eskü-út 5. (Klotild-palota), a Belvárosi kávéház mellett.

A budapesti cselédnányok.

(Levelek.)

VIII.

Elek Sándorné megpendített eszméje, ugy hiszem mindnyájunkat, gazdaasszonyokat olyan közelről érdekelt, hogy nem maradhatunk közönyösek és helyet kell kérnünk tekintetes szerkesztő ur b. lapjában véleményünk nyilvánítására.

Igenis nagy hiányt pótolna egy szervezett cselédotthon, ami megvédené a cselédnányokat a sok hütelment és rest, de erkölcselen cselédnányoktól, valamint védelmére volna és oltalmat nyújtana a jóvaló cselédnányoknak, kiknek háromnegyed részét az ilyen intézmény megmentené a zülléstől. Hisz nem is kerülne az olyan nagy áldozatokba, mint az első perében látszik, csak akarát, csekély anyagi áldozat és összetartás kívánatik a nők részéről.

Ha lennének vagy 20-an kezdeményezők, kérjük meg székestővárosunk érdemes polgármesterét, hogy nem többel, mint egy, ha kezdetben nem nagy helyiséggel is támogassa vállalatunkat.

Ha meg van a helyiség, a kiadásokat csak fedezni fogják a díjak, amit urnó és cselédnány fizet, a leány és a hely szerzéseért.

A cselédotthon célja t. i. az volna, hogy fiatal leányok olcsó pénzért ellátásban részesülhessenek, egy felügyelő nő is volna, ki tisztességtudásra, jó, erkölcsös magaviseletre tanítaná őket, olcsón lehetne könyvtárt a számukra beszerezni, hogy ne az utcai köborlás, de az olvasás szórakoztassa őket szabad óráikban. Tanítassanak meg a varrásra is és a takarékosagra, mert hisz sok olyan cselédnány van, ki ha elrongálódik a felöltője, szoknyája, vagy köténye, nem tudja azt megföldani, harsnyáját nem tudja megjavítani, hanem a kissé avullat eldobja és ha van pénze, újat vesz.

Tanítsák meg őket takarékoskodni, fizetésükből miként lehet nekik tisztességesen öltözködni, sőt valamely keveset még meg is takarítani a fizetésből, arra az időre, amikor hely nélkül van, ne a zálogházba járjon mindenével, mit ha ott elhelyez, többé aligha látja viszont.

A cselédkérdés rendezése nálunk sokkal fontosabb és sokkal sürgősebb, mint látszik, örüljünk hát, ha segíthetünk e rossz állapotokon. Segítsük és támogassuk egymást legjobb tudásunkkal az eszme megvalósításához és meglátjuk, lesz fogantató fáradozásainknak! Előre hát!

Kánitzér Gyuláné.

IX.

A *Magyarság* vezércikkét «A magyar nők a népért», ugyszintén az előző napokban megjelent leveleket a cselédkérdésről figyelemmel és érdeklődéssel olvastam és ugy találok, hogy a két ügyet kapcsolatba lehetne hozni egymással. Az előbbi azzal foglalkozik, hogy miként törekednek a nyaralni járó urhölgyek a székely falusi népet tanítani, lelküket nemesíteni, őket értelmesebbé tenni, az utóbbi esetben arról van szó, hogy a gazdaasszonyok létesítsenek cselédotthont, hol a cselédnányok ugyan-

Ha izzad,

ha viszket a teste, ha sömörös, ha bőrkütsései vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **ERÉNYI-féle ICHTIOL-SALICYLT** vegyen. Szagtalan. Ara 3 korona.

ERÉNYI gyógyszerész SZABADSZÁLLÁS.

Főraktára: TÖRÖK, Király-utca 12. sz. és EGERER gyógyszerár Váci-körút 17.

olyan oktatásban részesüljenek: a gondolat alap-
eszméje tehát ugyanaz, hisz a cselédleányok is a
nép rétegéből valók. Nekünk fővárosi nőknek annyiban
könnyebb tekintetben a feladatunk, mert nekünk
nem is kell a vidékre mennünk, hogy e fontos
missziókat eleget tehesünk, mert hisz nekünk hely-
ünkbe jönnek a vidék minden részéből a legalkal-
masabb anyagok, a vidéki leányok, akiket itt a fő-
városban lenne alkalmunk jó és nemes oktatásban
részesíteni, kik ha a szolgálattal már felhagytak,
hazavigyék magukkal saját falujukba mindazt a jót
és hasznosat, amit itt tanultak és terjeszték a
maguk módja szerint a saját családjuk körében.

En úgy vélem, legelőszörűbb volna, ha az a cseléd
otthon nem kizárólag egy helyen, de a város minden
kerületében lenne elhelyezve, így aztán könnyen
hozzátérhető lenne és a cselédleányok nem idegen-
kednének felkeresni ama helyeket, hol olcsó díjért
tisztá, kényelmes, tisztességes ellátásban és hasznos
utmutatásban részesülhetnek.

Szerény véleményem szerint ezzel egy nagy lépés-
sel jutnánk közelebb a kitűzött nemes célhoz, mert
amíg a mai viszonyok mellett az a sok ezer cseléd
csak züllik, addig ha sorsukat felkarolnánk, nemes-
sülhetnek és hasznosat tanulhatnak és a jónak ter-
jesztőivé lennének otthonukban.

Horváth Zoltánné.

X.

Csiling-csiling!

A kis kapu felnyílt s tágas lépcsőházba jutottam.
— Mivel lehetek szolgálatára? — kérdezte a
kapusnő.

— En vidékről jöttem a fővárosba, hol minden
nevezetességet meg akarok tekinteni. Oly sok szépet
hallottam már a Cselédotthonról, hogy először is azt
citem sorba.

A fiatal nő erre készséggel kalauzolt s megmutatta
a hatalmas épület lakosztályát, műhelyeit s egyéb
termeit. A földszint első terme varróműhely, hol több
leány ruháeműt javított; egyik szobta, másik tér-
celte, harmadik gépelte a foltokat s közben vidáman
dudolgtak.

— Egy varrónő oktatta őket! — magyarázá
kísérőm.

Azután a mosókonyhába vezetett, hol a kifoltozott
ruhák tisztításba kerültek. Hat nagy teknő mellett
piros-pozsgás leányok serényen dolgoztak: csak úgy
repült a ruha a teknőből az üstbe, innét a hűtőbe.
Azután bementünk a mángorló-terembe, mely egy-
ütt vasalóműhely is. Vakító tehérségű ingek, gallé-
rok, kélzélök nagy halmazban feküdtek ott.

— Az egylet tagjai itt tisztítják fehérneműiket!
— mondta kísérőm.

A konyhában idősebb nők zöldbabot vágtak, szil-
vából magot kiszedtek, gyümölcsöt héjaztak; nagy
teknőben tarhonyát gyúrtak.

— Ezek mind eladásra készülnek. Intézetünkben
készített szilvalekvár, tarhonya, télire eltett főzelékek
és befőtt gyümölcsök jó minőségűknél fogva oly ke-
lendők, hogy a kapott megrendeléseknek alig tudunk
megfelelni.

— S kitől sajátítják el e tudományt?

— Hát kérem alásan, minden szakra van képzett
vezetőnk. Mielőtt valamely cseléd eljön helyéből,
belép az intézetbe, hol mindaddig marad, míg másik
megfelelő állásra talál. Ellátás- és lakásért a most
látott teendőket végzik, melyekhez ha nem is ért, itt
megtanulja s mire új helyébe lép, már elég ügyes-
ségre tett szert. Itt megtanul sütni, főzni, mosni,
vasalni, takarítani s ezenkívül ünnep- és vasárnapo-
kon a díszteremben felolvasást hallgatnak, mely a
gyermekápolás, rendszeret, takarékoság s más
hasznos tudnivalókat tárgyalja. Ha egy falusi szülő
leányát szolgálatba akarja adni, először is intéze-
tünkbe hozza s megkér bennünket, tartsuk itt né-
hány hétig kiképzés végett, azután helyezzük el s
azután vigyázzunk rá, hogy el ne romoljék.

Tessék csak irodánkba táradni, majd meglátja ott,
hány egyleti tag várakozik, míg rájuk kerül a sor.
Ki szakácsnőt, ki szobalányt, ki mosónőt vagy taka-
rítónőt keres, de mindegyik megelégedve távozik.

Beszéd közben az emeleten levő díszteremhez ér-
tünk. Ennek magas falait egyetlen kép, 6 Felsőge
arcúképe díszíti. Legfent emelvényen asztal és szék
áll a felolvasó számára, míg a teremben vagy 200
szék van elhelyezve a hallgatók részére.

— Itt tartanak a felolvasások, melyekre nemesak
az itt lakók, de a szolgálatban levők is gyönyörrel
hallgatnak. S mondhatom, védeenceink között oly
ritka az erkölcselen, mint a fehér holló.

A hálószobák szintén az emeleten vannak, egy-
szerűen, de észszerűen berendezve. Aztán az udvarra
mentünk, hol köteleken nedves fehérneműek lógtak,
s asztalokon tarhonyát szárítottak.

Miután kalauzomnak megköszöntem fáradságát,
elégedetten távoztam. Midőn utánam a kapu bezár-
tult... fölbredtem!

Mert hát ez csak álom volt! Bizony nem jó ebéd
után lepihenni, mert tele gyomorral oly különös élmé-
nyeket él át az ember! Gyorsan kimostam szememet,
mely még az álmoképen csüggött s felöltözve siettem
a szabadba. Amint elmerengve megyek, jön velem
szemben egy cselédleány, ki elegánsan öltözött leány-
kát rángatott maga után, míg ő egy bakával kedé-
lyesen csevegett. A gyönyörű kis baba éppen meg-
botlott.

— Az Istenét az apjának! hát nem tud vigyázni!
— rivált rá és jól hátba ütötte az ártatlant, mire a
baba elrohogta magát.

A kis baba sírni kezdett. Megszántam szegénykét
s odaszóltam: Kinek a gyermeke az?

— Mi köze hozzá! — kiáltott rám a cseléd s
tovább rángatta a babát, mire én izgatottan odébb
mentem.

Istenem! Hát ilyen teremtményekre bizzuk mi
legdrágább kincsünket: gyermekeinket! Oh, mennyi-
vel szebb volt álomképem, mint e valóság! De hát
miért is ne teljesülhetne álmom?! Az úgy meg van
pendítve. A «Magyarság» igen tisztelt szerkesztője
kíttette már a nemes eszme zászlaját! Jöjjenek, höl-
gyeim, csoportosuljunk körötte!

Csekély hógomolyból kezdődik a lavina, mégis
mire leér a hegyről, egész helységet képes elpuszti-
tani! Szerény polgárnőtől indult ki az eszme, de to-
vább terjedve utat talál a legmagasabb körökig s kö-
pes lesz egy oly intézményt teremteni, mely alap-
jában megváltoztathatja a mostani cselédrendszert.
Az úgy sokkal fontosabb, mintsem első pillanatban
gondolnók. Gyermekeink, lakásunk, vagyonunk, sőt
saját életünk is ki van szolgáltatva a cselédségnek.
Ha sikerül egy cselédotthont létesítenünk, az eddigi
fizetett házi ellenségek helyett megbízható, becsüle-
tes egyének kerülnek szolgálatunkba, kikre nyugod-
tan bízhatjuk vagyonunkat.

Jöjjenek, hölgyeim! Egyesüljünk rang- és feleke-
zetkülönbség nélkül! Aldozzon kiki tehetsége szerint
az új eszme oltárán! Egyik adománnyal, másik
tettel szolgálja a szép ügyet! Hisz néhány év előtt
— többek között — így módon létesült a Mária
Dorottya-egylet «Tanítónők menhelye», mely oly
szépen telvirágzott s oly áldásosan működik. Jöjje-
nek, csoportosuljunk most is a megpedített eszme
körül s a hasznát csak mi fogjuk élvezni!

Königné Beer Laura.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Sada Yakko. Az exotikus japán színész, aki
éppen olyan reklámot csinál Japánnak, mint japáni
volta neki, szombat este kezdte meg vendég szerep-
lését az Uránia-színházban, A komoly tudományos
színház melábus falai közt sohasem szorongott ak-
kora közönség, amekkora ez estén a fölemelt hely-
árak mellett is Sada Yakkonak tapsolt. A japán asz-
zony rendkívül bájos jelenség és olyan nagy mű-
vész, hogy a japán előadási mód érthetetlen kül-
nösségein keresztül is az igaznak benyomását teszi
játéka. Meghalásai (többes számban beszélhetünk,
mert egy este kétszer is meghal), igazolják a hírt,
mely előttük járt. Tényleg igazak, félelmesek és
poétikusak, abban a különös értelemben, ahogy a
halát poétikus szokott lenni. A közönség méltányolta
Sada Yakko művészetét és falrengető tapsokkal ju-
talmazta, ugyisintén térfének, Kavakami-nak és
társulatának színész-akrobatakeverék játékát is.

* Wlassics Gyula miniszter a Mátyás-szoborra.
Wlassics Gyula dr. közoktatásügyi miniszter a ko-
lozsvári Mátyás-szobor költségeinek fedezésére 30.000
koronát utalványozott ki. Az összeget a szobor-bizott-
ság már fel is vette. Most már semmi se áll útjában
a szobor felállításának, mely nemsokára megtörténik
és ősszel a király jelenlétében megtartják a le-
leplezését.

* Opera. Vasárnap este Strauss János népszerű
operettjét a Denevert adta elő a nagy dalművek
deszkáin a m. kir. Operaház. A kedves muzsikája,
finom meséje operette a dalműcsemegye édességével
hatott az Operaház közönségére, mely igen szívesen
fogadta az igazgatóságnak ezt az újítás számba ve-
hető vállalkozását. Az operettet Szoyer Ilonka ked-
veért adták elő, de az este sikere éppúgy a Kramer
Terézé is. Gyönyörű hangját és pompás játékát
egyaránt dicsérhetjük Rosalinda szerepében. Szoyer
mint Adél minden énekutását és játékbéli kedvessé-
gét értékesíthette. A többi szereplők is jók voltak, a
nők azonban játékban és énekben túltettek a férfi-
szereplőkön. A közönségnek főként az első és máso-

dik felvonás tetszett, ezek után 10—12-szer kitap-
solta a szereplőket, köztük Mader karmestert is, aki
a darabot betanította s a zenekart vezette.

* Új szobrok. Az új eskütéri hid budai följárója
fölött, a Gellérthegy oldalánál helyezik el a szent
Gellért püspök ércszobrát. A király adományozta tíz
szobor között ez lesz a legnagyobb, mert a talapzat-
tal együtt tizennégy méter magas lesz. A szobor,
melyet Jankovics Gyula mintázott, már elkészült és
szeptemberben fogják leleplezni. — A magyar tudó-
mányos Akadémia Salamon Ferencnek, a nagy törté-
nénettudós szoboremlékét állítja a Ferenc József-
térben, szemben Szarvas Gábor emlékével. A szobrot
tavasszal leplezik le nagy ünnepek közt.

* Történelmi képek az iskolában. A kultusz-
miniszter pályázatot hirdetett a népiskolákba szánt
történelmi szemléltető képekre. Hatvanegy pályá-
munka közül az Országos Képzőművészeti Tanács
csak négyet talált némi módosítással alkalmasnak a
célra. Ezek: 1. A honfoglaló magyarok átlépi
az ország határát tárgyú képvázlat, szerzője Lö-
schinger Hugó. 2. Asztrik átadja a koronát szent
István királynak tárgyú mű, szerzője Gergely
Imre. 3. Könyves Kálmán a meghódított magyar ton-
gerpartvidék hódolatát fogadja tárgyú mű, szerzője
Sándor Béla. 4. A morvamezei csatát feltűntető
mű, szerzője Gergely Imre. A többi mint meg nem
felelőt visszautasították.

* A Magyar Pedagógiai Társaság tegnap délután
Heinrich Gusztáv elnöklésével ülést tartott, melyen
Csernát Gyula olvasott fel az iskolai szakfel-
ügyeletről. Utána Schön József a tanítóképzésről
tartott érdekes előadást.

* A szabadkai színház. A szabadkai színház-
terület — mint Szabadkáról jelentik — a kerületi ülésen
két évre Pesti Ithász Lajos kapta meg.

* Színházak műsora február 24-én. Operaház:
Nincs előadás. — Nemzeti Színház: Pry Pál. (Kez-
dete fél 8 órakor.) — Várszínház: Paraszbecsü-
let, Coppélia. (Kezdete 7 órakor.) — Népszínház:
Katalin. (Kezdete 7 órakor.) — Vígyszínház: A kép-
viselő ur. (Kezdete fél 8 órakor.) — Magyar Szin-
ház: Lotti ezredesi. (Kezdete fél 8 órakor.) —
Uránia: A japán társaság fellépése fél 8 órakor.

Törvényszék.

§ Táblabírák kirendelése petíció ügyekben. A
temesvári kir. ítélőtábla elnöksége értesítette a kir.
Kuriát, hogy a Harkányi János báró facseti ország-
gyűlési képviselő elleni kérvényi ügyben Róth László
dr., a Lendl Adolf dr. rekási képviselő elleni ügyben
pedig Stein József temesvári kir. táblai bírákat ren-
delte ki a bizonyítási eljárás felvételére.

§ A mulatság vége. A múlt év szeptember 22-én
Erzsébetfalva egyik kocsmájában két társaság mu-
latott. A kocsmából kijövet a két boros kompánia
hajba kapott és Bódi Gáspár Béla munkás Kollár
Rudolf kőműves legényt hasbaszarta, úgy hogy a
megkéselt legény harmadnap meghalt. Az esküdtszék
ma foglalkozott e bűnpörrel. A vádat Halász Lajos
dr. ügyész képviselte, a vádlottat pedig Hets Béla
dr. ügyvéd védte. A vádlott azzal védekezett, hogy
Kollár társasága megtámadta őt és jogos önvédelem-
ből vette elő vadásztörét, amely aztán verekezés köz-
ben Kollárba furdott. A tárgyalás folyik.

NYILTTÉR. *)

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz
alkalmazva köszvény, asztma, szív, vese,
gyomor, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér-
és bőrbajoknál. Biztos védelem szélfűtés és elmezavar
ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg
száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének
Dr. KOVÁCS J. egyet. orvosának (Hemopatia) rendel-
ő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.
Betegket intézetén kívül is kezel. — Noház betegségeit
legbiztosabb gyógymódja.

*) Ezen közleményért nem vállal felelősséget
a Szerk.

BUTOR

jobb és olcsóbb, mint bárhol ép úgy készpénzért, mint
részletfizetésre,

kapható: **GONDA S.** butorraktárában

BUDAPEST,

csakis VII. kerület, István-tér 7. sz. a.

Képes butoralbum 50 filléres postabélyeg beküldése mellett kapható. A ki ezen lapra hivatkozik, 5% árengedményben részesül.

KÖZGAZDASÁG.

Elásott milliók. A földművelésügyi miniszteriumnak egy érdekes jelentése fekszik előtünk. Kimutatja ez a jelentés, hogy a múlt évben Magyarországon 11 millió koronát tett ki az elhullott állatok értéke. Nagy szám ez, amely nem csupán azért szomorú, mert nagy állatjárványról tesz tanúságot, hanem azért is, mert mi, akik oly szegény nemzet vagyunk, ebben az egy tételben tizenegy milliót dobtunk el magunktól a földbe ásott állati testek tarmájában. Boldogabb országokban, ha ily kár éri a gazdát, veszteségét azzal csökkentheti, hogy az állati hullát a termokémiai intézetekben eladhatja. Ezek a telepek feldolgozzák az esett állat csontját, zsíradékjából glicerint s mi egymást állítanak elő — s a telepek, melyeket az ország minden vidékén tartart az állam, — legalább némiképp pótolják a szenvedett kárt. A földművelésügyi miniszter még 1897-ben megígérte a termokémiai intézetek felállítását, de azóta alszik az ügy, s gazdáink zsebét csak a múlt évben 11 millió kár érte a miniszteri hivatalok boszorkányos gyorsaságából. Vagy nem is dolgoznak rajta. Hiszen nálunk nem is ígért már az, amit betartanak.

Öncöző mű Udvarhelymegyében. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület fölterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, kérvén, hogy Udvarhelymegye határában létesítendő öntöző mű berendezésében segítse az ottani érdekeltséget. A miniszter e fölterjesztésre most válaszolt és kijelenti, hogy az egyesületet támogatni hajlandó, mert ez uton a nehezebb vidékeken a gazdálkodás megkönnyebbülhetik.

A francia cukor. Dapuy francia földművelésügyi miniszter Lilleben hosszabb beszédben foglalkozott a cukorkérdéssel. Anglia — mondotta egyebek között — a legnagyobb cukorfogyasztó állam, de gyarmatai érdekében azt kívánja, hogy a más országokban fennálló kivételi jutalmakat szüntessék meg. Mi hajlandók vagyunk erre, ha más országok is megteszik. Érthetően volna azonban, ha a német és osztrák-magyar kártelket alkalmazásban látnók és ugyanakkor megváltoztatnók a cukoriparra vonatkozó törvényeinket. A szeszipar válságának oka épp úgy, mint a cukoriparnál, a túltermelés.

Alabastrom a tordai hasadéokban. A tordai hasadék hegye nem csak mint természeti ritkaság bír jelentőséggel, hanem kincseket is rejt magában. Már ezelőtt 20—25 évvel Orbók Mór tanár, ma a kolozsvári tanító képző intézet igazgatója, iparilag jól értékesíthető gipsz, alabastrom telepeket, cement és műtrágya gyártáshoz iparilag haszonnal feldolgozható anyagokat fedezett fel. Verbuvált mindenféle leveket a kiaknázásra. Senki sem akart vállalkozni. Most azonban egy társaság alakult jobbra kolozs-

vári részvényesekből, akik a kihasználást már tognatba is veték. Tordán nagy gvárat rendeztek be 150 ezer rrt tökével és ebben cementet, műtrágyát fognak előállítani, gipszet, alabastromot előkészíteni. A társaságnak tagjai: próf Bethlen Bálint, Dorgó Albert, Gidófalvi István, Fekete Nagy Béla, Smiel Dávid és mások.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Készáru-üzlet.

A malmok rossz lisztüzlet miatt panaszkodnak, és vásárlásaikban ez okból rendkívül tartózkodók. A kínálatot azonban ez nem befolyásolja és vár, míg kedvezőbb kereslet áll be. Ma elkert összesen 5000 mm. változatlan áron. A vidéki malmok ezalatt sokkal élénkebben vásárolnak és a budapesti paritáson felüli árakat fizetnek.

Tiszai déli: 150 mm. 79.5 k. 9.82.5 korona, 500 mm. 74.2 k. 9.60 korona, 400 mm. 77.2 k. 9.60 korona.

Fejérmegyei: 1000 mm. 76 k. 9.72.5 korona.
Pestmegyei déli: 500 mm. 77 k. 9.60 korona, 200 mm. 77 k. 9.60 korona.

Bánsági: 1700 mm. 77 k. 9.53.5 korona.
Romániai: 250 mm. 73.5 k. 9.10 korona, 100 mm. 74.5 k. 9.19 korona.

Rozs: 601 mm. 7.65 korona, 100 mm. 7.60 korona.

Arpa: 130 mm. 6.22.5 korona.

Zab: 100 mm. 7.95 korona, 100 mm. 7.90 korona, 100 mm. 7.85 korona, 100 mm. 7.70 korona, 150 mm. 7.60 korona.

Tengeri: 600 mm. 5.19 korona.

Köles: 100 mm. 4.60 korona.

Folyó hó 21. este 6 órától 23. este 6 óráig érkezett

	3307 mm.	2251 mm.
buza	3307 mm.	2251 mm.
rozsa	818 »	»
árpa	1585 »	7997 »
zab	1630 »	4582 »
tengeri	814 »	»
repce	»	»
liszt	715 »	6817 »
korpa	»	2601 »

Határ-dőzset.

Nyugodtn hangulatba nehezkésen indul meg az üzlet de csakhamar élénk vételkedv mellett szilárdabb irányzat kerekedett felül. Az árnyolamok — tengerit kivéve — javultak és emelkedő irányt követnek.

Delben jegyez:

áprilisi buza	9.45— 9.46
májusi buza	— — — —

októberi buza	8.32— 8.33
áprilisi rozs	7.67— 7.69
áprilisi zab	7.58— 7.59
májusi tengeri	5.31— 5.35

Érték-tőzsde.

Előzőzsde:

Osztrák hitelrészvény	— 699.50 —
Magyar hitelrészvény	— 714. — —
Korona járadék	— — — —
Leszámitoló	— — — —
Jelzálog	— — — —
Rimamurányi	— — — —
Allamvasut	— 677.50 —
Déli vasut	— — — —
Alpesek	— — — —
Városi villamos	— — — —
Közuti villamos	— — — —
4 száz fővárosi kölesön	— — — —
Magyar jég- és vízontb.	— — — —
Keresk. bank	— — — —

Zárlat:

Osztrák hitel	— — 700 — —
Magyar hitel	— — 714.25 — —
4% arany	— — — —
Korona járadék	— — 97.30 — —
Leszámitoló bank	— — 457. — —
Jelzálog	— — 484. — —
Rimamurányi	— — 511.50 — —
Allamvasutak	— — 677.25 — —
Déli vasut	— — — —
Alpesek	— — 405. — —
Salgótarj.	— — — —
4 száz fővárosi kölesön	— — — —
Városi villamos	— — 324. — —
Közuti villamos	— — 656. — —
Magyar jég- és vízontb.	— — — —
Bazilika	— — — —

A szerkesztő postája.

(Kéziratokat nem adunk vissza.)

E. P. Komolló. 1. Február 18-án feleltünk Önnek erre a kérdésére. Arról, hogy mennyi díjat köteles ön kilépésekor fizetni, nem a kereskedelmi törvény, hanem a szövetségi alapszabályai intézkednek. A közölt helyet sorát ejthetjük.

H. Gy. C. Bakháza. Cs. M. né Mikola. Tessék a február 18-iki «Budapesti Közlöny»-t (VII. Kerepesi-ut 54.) megfizetni, abban az összes feltételek megvannak.

P. F. Kovászna. Sorsjegyeinek csak a sorszámaikat közölte velünk, de a számaikat nem. Tessék azokat is megadni, ezután megnevezetjük, hogy ki lettek-e huzva. **4230. sz. előfizető., Lfalu., Gy. E., F. I., B-Kristyó., A. K. Nagyszeben, V. I. Köveskállya, V. I. Taracköz, I. I. Zilah.** Sorsjegyeik nem nyertek.

E. I. Pata. Szapary Gyula gróf, Wekerle Sándor dr., Bánffy Dezső báró, Széll Kálmán.

Laptulajdonos a «Magyarság» kiadóvállalata.

HIUSÁG.

Regény.

46

Írta: Gaal Mózes.

— Ma este? Hagyjuk holnapra! Uzsonnára hívtak Horváthék.

— Megizeni, hogy apa beteg.

— Hiszen apa betegsége nem komoly: nála gyakran előfordul így ősszel. A mama öt órákor már itt lesz.

— Akkor elmegyek egyedül — mondá kissé elkedvetlenedve Darvas.

— Nagyon jó! — örvendett Olga. — Ma elmegy maga s holnap elmegyünk együtt. Igazán kellemtelen volna Horváthéknak, ha lemondának. Különben is ezt az uzsonnát fogadásból én nyertem. Képzeld csak kitaláltam, hogy melyik zsokké fog elsőnek befuttatni. Hortenzia elsőrendű sport-kapacitás, de magát ez a dolog sem érdekli.

— Nem érdekel, most legalább nem érdekel. Apára gondolok, aki az utóbbi hetekben levert volt. Hiába kérdeztem, faggattam, nem mondta meg, hogy mi az oka. Nem történt maguk között valami félreértés?

— Olga elpirult, aztán boszorkodott magára e pirulás miatt.

— Nem, legalább nem gondolnám... hacsak a múlt héten... de hiszen az jelentéktelen dolog volt. A papa természete olyan. Ő a fejébe vette, hogy... de igazán nevetséges dolog!

— Mit vett a fejébe?

— Hogy a mama, hát nem képtelenség? Eh, nem is mondom el. A mamára nekem szükségem van. Maga egész nap az irodában ül, nekem a doktor megparancsolta, hogy sétáljak.

Egyedül menjek? A «kedves mama» (ez volt Darvasné) főz... hát mit csináljak?

— Megint ez a tárgy?... Bárcsak módját ejthetnék, hogy őket kibékítsük... Mennyire szeretném!

— Arra ne is gondoljon. Apa rendíthetetlen. Hányszor fáj e miatt a szívem. De nem szólok, mert magát nem akarom megszomorítani.

— Olga elővette a zsebkendőjét és a szeméihez értette. A férj kebelére vonta a szép fejét, csókkal borította el az arcot:

— Nem szabad sírnia. En meg fogom próbálni... mosolyogjon ismét! Így... így szeretem látni... egész életében így!...

Vette a felöltőjét, kalapját és elsielt. Olga még az előszobában is lelkére kötötte:

— Mondja meg a papának, hogy holnap bizonyosan eljövök... Pá! Darvas egész uton azon törte a fejét, hogy miképpen is kezdjen a dologhoz. Azokból a töredék adatokból igyekezett összeállítani a multat, mely neki apránként tudomására jutott. Hány évig vérezhetett a seb, s minő mély lehetett, hogy oly nehezen heged be... hogy talán sohasem fog behegedni.

Varias az ablak mellett ült az öreg karosszékhelyen. Csendesesen pipázgatott. Közben-közben kivette szájából a pipát, mert köhögni kellett. Olyan ősz, muló köhögés volt. Akart ő az irodába menni, de Rozáli nem engedte.

— Jó estét, apám!

— Isten hozott, fiam!...

— Csak nem komoly a baj? Megijesztett mindkettőnk a leveled.

— Mindkettőtököt?... Csak téged, látlak Gábor.

Ez a néhány szó szinte fejbe csapta Darvas... Nem tudott hazudni, nem tudta mit feleljen.

— Olga elfog jönni holnap, mára... eligérkezett, de akart jönni.

— Varjas vizsgálódva nézett v. ejére.

— Jól van, fiam... nem vagyok elkényeztetve, nem is voltam soha. Új le mellém! Jól esik, ha téged látlak.

— Ne vegye zokn.

— Nem veszem.

— Az anyját is várta.

— Az asztalomon volt egy végrehajtási ügy, holnap van a terminus.

— Arról nem feledkeztek meg — vágott közbe Varjas hirtelen, hogy másra térítse a beszédet.

— Nem feledkeztem meg róla. Apám, valamit szeretnék kérni, valami nagy dolgot!

— Varjas letette a pipát s közelebb hajolt v. jéhez:

— Hallgatom, fiam.

— Talán sokat érintek, ami fáj, de elhatároztam, hogy megteszem. Előbb-utóbb meg kellene ugyanis tennem.

Darvas elhallgatott.

— Varjas homlokán összesebb vonódtak a redők.

— Az asszonyról akarsz beszélni?

— Róla. a feleségem anyjáról. Ha nem látnám a helyzet kényszerűségét, nem hoznám szóba. Kétfelé választja a gyermek szívét, a családot. Apa nem jár hozzánk, mert nem akar vele találkozni. Olga ragaszkodik hozzá, előbb-utóbb a mi fedelünk alá kerül.

— Csak azt ne, Gábor! Csak azt ne! reszkető ajakkal, szinte indulatosan mondotta.

— Pedig meg kell lennie. Olgának szüksége van, föltétlenül szüksége van az anyjára.

— Ott van a másik anya... a jobbik anya, a tiéd.

(Folyt. köv.)

Leltár után!

Az árak olcsóbbak, mint eddig voltak.

1 vég finom Chiffon 30 rőf ...	4.25	1 ablakra való gyapju-függöny ...	1.25	1 legújabb divatu francia batiszt ruhára minden dísz és hozzávalókkal együtt	2.50
1 « finom család vászon 30 rőf ...	4.25	1 garnitour ágyterítő (3 drb) 4.50, 5.25, 6.50	6.50	Színes és fehér himzett selyem gázi	
1 « ágyhuzat cérna-minőség 30 rőf ...	4.25	1 gyászruhára való kelme minden hozzávaló és díszszel ...	3.50	kelmék dupla széles, fele árért kaphatók és pedig méterje ...	0.60
1 cachmir vagy cloth-paplan ...	3.25	1 remek színes utcai ruha hozzávaló és díszszel ...	3.50		
1 valódi finom atlasz-paplan ...	6.—				
1 ablakra való cérna csipke-függöny	1.50				

Vidéki rendelések lelkiismeretesen eszközöltetnek.

HERCZEG és HORVÁT

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt. Adria-szállóval szemben.

SZÍNHÁZAK.

Kedden, 1902 február 25-én.

M. KIR. OPERA.

Lohengrin.
Kezdete 7 órakor.

Nemzeti színház.

A bor.
Kezdete fél 8 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Ádám és Éva.
Kezdete 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

A Gyurkovics-lányok.
Kezdete fél 8 órakor.

Magyar színház.

Lotti ezredesi.
Kezdete fél 8 órakor.

URANIA.

A gésa és a lovag.
Kezdete fél 8 órakor.

HATSCHÉK MIKSA
Optikus (azelőtt Váci-utca) most:
IV., Eskü-ut 5. (Klotild-palota.)
A „Belvárosi Kávéház” mellett.
Jelmez- és néprajzi fényképek (színes) nagy választékban.
Színházi látcsók 4 frittól feljebb. Vadász- és verseny-távcsók 8 frittól feljebb. Szemüvegek, orrszűrők és lorgnók 1 forinttól feljebb. Légulymérők 4 frittól felj. Hőmérők 40 krtól felj. dús választékban, (nalam minden fájdalom nélkül be is tételnek.)
Műszemek
Fényképező-gépek 75 krtól illetőleg 3 forinttól (nagyobb 6 forinttól) feljebb. Szerek napi árt.
Kirchner-féle citra-gítár és hegedű-húrok.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALÁZS UTODA HARKAI M.

zongoragyáros, állami iskolák szállítója
ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyez bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker-udvar.)

Alapított 1800-ban.

Milleniumi nagy éremmel, kitűnő jó és szép munkahaladás, jó ízű, versenyképességért; 1893. évi ipar, egyesületi ezüst-éremmel kitüntetve.
Elvállalok minden e szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.

Íróasztalok,

Könyvszekrények

mindenféle kivitelben és formában
legolcsóbb áron kaphatók

Dudik Jánosnál

BUDAPEST,

VII. kerület, Rózsa-utca 34. sz. alatt.

Árjegyzékek 60 fillér beküldése ellenében küldetnek.

Legjobb árban veszem s forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, eladok

PRÜCKLER J. G.
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Sanid labdacso
befecskendezés nélkül!
A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál legbiztosabb gyógyszer
férflaknál és nőknél
egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdacso tartalommal és használati utasítással 6 korona. — Vidékre 6 kor. beküldés mellett bérmentve vagy utánvétellel.
Kapható a
„Magyar király” gyógyszerertárban
Budapesten, Marokkói-u. 2.

KÁVÉ
tartós vászonzacskóban
4 1/2 fillér Cuba kávé 7.50
4 1/2 « Gyöngy kávé » 7.50
Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Mindenkinek ijesztője a szürke haj.
Számos szer lesz a szürke haj elpálástól hatástalanul elhasználván. Sok kísérlet után végre sikerült
Huszár-féle
Hajregenerator-ában
egy hatásos szert találni, melyvel megszüntül a haj és szakáll a volt hajszin, barna, fekete vagy szőke visszanyerhető anélkül, hogy a fejbőr és fehéremű bepiszkolódnék. 1 kis üveg 2 kor.; nagy üveg 4 kor. 50 fillér.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszerésznél Károly-utca 12. sz., Dr. Egger Nádor-gyógytárban, Váci-körút 17. sz.

Allami felügyelet alatt.
Feltéve, hogy május 14-én megkezdődik a pozsonyi általános katona-előkészítő-iskolában a XII. tanfolyam oly ifjak számára, kik az
egyéves önkéntesi
szolgálatra képesítő vizsgálatot óhajlják letenni. Az előbbi iskola-látogatásról bizonyítvány nem szükséges. Az intézet az eddig elért eredményről kimutatást küld. Prospektus és bővebb információ nyerhető az intézet tulajdonosától, Kossuth Károly, nyugos. és kir. századostól, Pozsony, Kossuth Lajos-tér 28., ki bérmentesített levélre postafordultával válaszol.
Az általános katona előkészítő-iskola
igazgatósága,
Pozsony, Kossuth Lajos-tér 28. szám.

Akar jól mulatni?
Vásároljon nálam elegáns kiví telt olcsó háll cipőket. Elegáns cipő eszám szép lábat. Mértéknek elegendő a lábunk papírra való körülrajzolása. Több száz divatos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

Férfi szalonlakk, cugos, kestrübbé szár 4.—
Szalonlakk, bergsteiger, gavallér forma 4.—
Tiszti szalonlakk cipő, egy sarokból 4.50
Egyszer szalonlakkból, elegáns szabás 4.50
Szalonlakk félcipő 3.50
Férfi boxcal, bergsteiger, borjubőr 4.—
Borjubőr, bergsteiger, gavallér 3.20
Női szalonlakk, cugos, fűzős vagy pompos 3.50
Elegáns, kivágott lakcipő, bőrsarok 2.—
Fehér glaciőr, kivágott 1.08
Agulár Ede
Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 32. sz.
Az Uránia-színhézzal szemben.

Eladás nagyban és kicsinyben!
BUTOR-ELADÁS.
Dus választék szilárdgyártmányu asztalos és kárpitozott butorokban egyszerű és a legdiszesebb kivitelben.
Dósa Kálmán asztalos és kárpitos, Budapest, Erzsébet-tér 18. szám, I. emelet.
Eladás nagyban és kicsinyben!
Eladás nagyban és kicsinyben!

